

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadókörletben átlagosan.
Egy évre 16 hft.
Negyedévre 4 hft.
Helyben néha hordás.
Egy évre 20 hft.
Negyedévre 5 hft.
Védőpostán szállítva.
Egy évre 24 hft.
Negyedévre 6 hft.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétvége és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség közléseinek vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 266. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1915 november 21.

A szerbeket kivertük Ó-Szerbiából.

Budapest, november 20. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Kövess gyalogsági tábornok hadserege megszállta Mova-Varost és átjutott a Sienica—Dugopoljána—Raska vonalon. Raskától délkeletre egy cs. és kir. dandár 2000 szerbet fogott el. Gallwitz tábornok újmet csapatai a Prepolue nyeregtől délre harcolnak, Bojadjeff tábornok hadserege a Golják—Pinnina vidékén. Ezek szerint a három szövetséges hadsereg fegyverei az ellenséget tegnap az O-szerb föld utolsó darabjáról űzték el.

Visszavert orosz támadások.

Budapest, november 20. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

József Ferdinánd főherceg hadseregének harcfrontján Polikától északra egy orosz támadást vertünk vissza. Egyéb ujság nincs.

Az olaszok bombázzák Görzöt.

Bombáink Veronára és más olasz városokra.

Budapest, nov. 20. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A görzi harcfronton harcok folynak. Az ellenség a görzi hidfő ellen újra több helyen intézett sikertelen támadást. A várost egy óra hosszat élénken, azután pedig mérsékelten bombázta. A doberdói fensík északi részén az ellenség úgy a Monte San Michele északi lejtőjén lévő hadállásaink ellen, mint a San Martino szakasz elleni előretöréseit nagy haderővel ujitotta meg. Több esetben kézi tusa fejlődött ki. Az olaszokat mindenütt visszavertük. Harcfrontunk változatlanul birtokunkban van. Ugyanezt mondhatjuk a Zagoránál lévő hadállásainkról, hol az ellenség hadállásunk szomszédságába betört, de elkeseredett közeli harcban újra teljesen elűztük.

Repülőink bombákat dobtak Veronára, Vicencára, Tricéziómára, Udinére és Cerrinánóra.

Románia nem akar elvérezni az antant mellett.

Szófia, november 20. A Kambuna bukkaresti levelezője beszélgetést folytatott a román külpolitika egyik irányadó tényezőjével, akihez azt a kérdést intézte, hogy Románia akciójába lép a négyes entente mellett. A román államférfi erre a kérdésre így válaszolt: Nagyon lebeszéli az Romániát, aki felteszi róla, hogy a világháború egész folyamatát behunyta szemmel élte végig és nem látta sem Belgium, sem Szerbia szomorú példáját. Ez a két kis állam az ententehez kötötte sorsát és szemünk előtt érte el őket a megsemmisülés. Romániának semmi kedve megosztani Belgiummal és Szerbiával ezt a szomorú sorsot. A román kormány tagjai is figyelik a jelenségeket és tudnak az idő és különösen az események kényszerítő parancsaihoz alkalmazkodni. Tehát szó sem lehet róla, hogy mi a guilotine alá tegyük a fejünket. Mi semlegesek maradunk.

Repülőgépeink Besszarábia felett.

Bukarest, november 20. Az Universulnak jelentik Dorohoból; Magyar és osztrák, valamint orosz repülőgépek sűrűn jelennek meg Besszarábia, illetően Bukovina felett. A repülőgépek minden irányban átszelik a levegőt s élénken figyelik az ellenséges hadállásokat. Szinte naponként megismétlődnek az izgalmas légi csaták.

Csütörtökön egy magyar és osztrák repülőgép jelent meg Novo Szielisa fölött, hogy az oroszok hadállását kikémlelje. Orosz repülőgépek üldözőbe vették a magyar és osztrák repülőgépeket s bombákat dobtak feléjük. Jóllehet azonban az oroszok mintegy huszonbombát dobtak s több bomba közvetlenül a repülőgép mellett robbant föl, a repülőgépnek semmi baja sem történt és sértetlenül tért vissza. Az orosz bombák közül kettő román területen esett le, de nem okozott semmi kárt.

Divat értesítés elsőrangú női szabóság.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes újdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendelvények leggyorsabban eszközöltetnek, kész női blousok, pongyolák, kabátok, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérneműk, ernyők, ridiculók, harisnyák, keztyűk, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők.

Czillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér.

El van vágva a szerbek visszavonulása.

Budapest, nov. 20. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A bolgárok Prisztina felé való előnyomulása a további szerb visszavonulást elzárja. Prisztina vidékén komoly harcok várhatók.

A szerbeknek Gosztivár melletti megsemmisítése és a bolgároknek Kicsovó felé való sikeres előnyomulása a szerbeket Monasztirtól északra szorongatja, mert a szerb sereg ezen része és a partraszállított csapatok a novibazári csapatoktól teljesen el vannak vágva.

Szaloniki hírek szerint a franciákat nagyon megfélemlítette a bolgárok példátlan vitéz előnyomulása.

Görögország lefegyverzi a területére lépő szerbeket.

Budapest, november 20. (Saját tud.) A Frankfurter Zeitung jelenti Athénből:

A külügyminiszter tegnap kijelentette az idegen diplomáciai képviselőknek, amennyiben a szerb csapatok görög területre lépnek, Görögország semlegessége védelmében az átlépő szerb csapatokat azonnal lefegyverezni és a háború végéig koncentrációs táborokban helyezni el.

Görögország el akarja kerülni, hogy a háborút az ő területére átvigyük.

Az antant követeket a külügyminiszter kijelentése kellemetlenül érintette.

Az antant Görögország ellen.

Stockholm, november 20. A Birsevoja Vedomosti nak jelentik Athénből: Görögország nemcsak a görög földre menekülő szerb csapatokat szándékozik internálni, hanem az angolokat és franciákat is, ha a bolgárok ezeket görög területre kergetik. Az orosz lap nagyon komolynak tartja ezt a hírt. Szigorú rendszabályokat követel és ezt írja: Athén nincs is olyan messze a szövetségesek flottájától.

Bukarest, november 20. Az Eposá nak jelentik Rómából: Az angol flotta már Malta előtt áll, hogy azonnal beavatkozzék, ha Görögország annak ellenére, hogy semlegességet hangoztatta, az entente ellen fordulna. Ebből is látszik, hogy a négyesszövetség meg van győződve arról, hogy Venizelosz az új választásokon meg fog bukni.

Az angolok féltik Gibráltárt.

Páris, nov. 20. (Magyar Távirati Iroda.) A Tems nak táviratozzák Madridból: Az angol tengerészeti kormány meg van arról győződve, hogy a német tengeralattjáró naszádokat Fres Forcasban látják el élelemmel. Erre való tekintettel a gibraltári tengerszorosot éjjel-nappal őrzik hadihajók és fényszórók.

A diplomaták elmenekültek Szerbiából.

Szaloniki, november 20. Jakovec, a szerbiai orosz követség titkára, a ki ideérkezett, elmondta, hogy Szerbiából nagy néptömegek hőmpolyognak dél felé, miközben a szerb hadsereg megállás nélkül folytatja visszavonulását. Ő is Kraljevo felé vette útját a szerbiai diplomáciai képviselőkkel együtt, mikor Nis veszedelembé jutott.

Kraljevóban csak rövid ideig tartózkodtak a diplomaták és a szó szoros értelmében menekülniök kellett onnan, mert a szerb katonai parancsnokság gondatlanságból úgy szólván csak az utolsó percben értesítette az idegen diplomatákat, hogy nem maradhatnak Kraljevóban. Csomagolásra sem volt idejük és a legfontosabb diplomáciai okmányokon kívül alig vihettek magukkal valamit, a leáltárakat pedig elégették. Kraljevóból Mitrovicába menekültek. November 14 én, mikor Jakovec onnan Szalonikiba utazott, a semleges államok képviselői és az entente diplomatái még Mitrovicában voltak.

Konstantin király nem fogadta Serrail tábornokot.

Szaloniki, nov. 20. A Szalonikiben partraszállított angol és francia csapatok parancsnoka, Serrail tábornok kihallgatásra jelentkezett Konstantin királynál. Az athéni angol követ, Francis Elliot is közbenjárt a tábornok kívánságának teljesítése érdekében. Konstantin király azonban kategórikusan kijelentette, hogy nem hajlandó Serrail tábornokot külön kihallgatáson fogadni, általános audienciákat pedig már huzamosabb ideje nem ad és egyelőre nagy elfoglaltsága miatt nem is fog adni.

Kitchener Indiába megy.

Newyork, november 20. Az Associated Press jelenti Washingtonból: Az a fátyol, amelyet az angol cenzura az indiai események elé von, időnkint föl follebben. Most az a hír érkezik Indiából, hogy a haidarabádi fejedelmet, aki Anglia hűségese vazallusa volt, saját népe letette trónjáról. Ez az egy esemény is arra vall, hogy Indiában zavargások és felkelések támadtak, amelyek szükségessé tették, hogy Kitchener elhagyja Angliát. Olyan forrásból, amely nem áll cenzura alatt, az a megbízható értesülés érkezett ide a beavatott londoni körökből, hogy bár Kitchener elsősorban a Balkánra megy, utazásának végső célja azonban mégis India és Egyiptom.

A bolgár miniszterelnök nyilatkozata a kedvező helyzetről

Budapest, november 20. (Saját tud.) Szófiából jelentik: Radoszlavov több képviselő előtt kijelentette, hogy a helyzet várakozáson felül kedvezően fejlődik.

A bolgárok újabb 1200 foglya.

Budapest, nov. 20. (Saját tudósítónktól.) Radoszlavov táviratozza Athénből Budapestre Pance Doreffnek 18-ikáról kelteve:

A hadműveletek reánk nézve az egész fronton kedvezően folytak ismét 1200 hadi foglyot ejtettünk.

Visszavert ellenséges monitorok

Berlin, november 20. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Ellenséges monitorok, amelyek Westendét bombázták, parti ütegeink tüse elől ismét visszavonultak. A csatavonalon helyenkint élénk tűzségi-, akna-, és kézigránát harcok folytak.

Keleti hadszíntér.

Nincs nevezetes esemény.

Előnyomulás az Ibar-völgyében.

Balkán hadszíntér.

Nova Varost, Sienicát és Raskát megszállottuk. — Az Ibar-völgyében elértük Drent, Kopaoniktól keletre Propelacot, 2800 szerbet elfogtunk, 4 ágyut zsákmányoltunk (Min. eln. sajtóoszt.)

Az angolok lefoglaltak egy román hajót.

Budapest, november 20. (Saját tud.) Szalonikiból jelentik:

A „Bukarest” nevű román kereskedelmi hajót, amely automobiloikat és hadiszert szállított Romániába, az angolok Szalonikiben lefoglalták.

Denys Chochin Bukarestbe is elmegy.

Budapest, november 20. (Saját tudósítónktól.) A Petit Parisien jelenti, hogy Denys Chochin francia miniszter Bukarestbe is el látogat.

Fischer admirális Churchill ellen.

Budapest, november 20. (Saját tud.) Krisztianaból a Morgenbladet jelenti:

Fischer admirális levélben felszólította Churchillt, hogy ismétlje meg a parlamenten kívül azokat a vádakot, amiket ellene a parlamentben mondott, ha nem akarja lehetlenné tenni az ügy bírói tisztázását.

Olaszország offenzíváját a franciák kilátástalannak tartják.

Genf, november 20. Nagy feltűnést kelt a Temsnek Olaszország ellen intézett heves támadása, amelyben a lap kereken megírja, hogy Olaszországnak semmi kilátása nincsen, hogy Ausztria Magyarország ellen sikert érjen el és a harcok helyzetét ezzel befolyásolja. Az olaszok ennél fogva tegyenek eleget erkölcsi kötelességeiknek és önfenntartási érdeküknek és azonnal küldjenek egy erős expedíciós hadtestet a Balkánra.

Anglia pénzügye megromlott.

London, nov. 20. (Magyar Távirati Iroda.) Az amszterdami naplószerkesztésén Bonar Law így nyilatkozott: Rendkívül veszedelmes pénzügyi helyzetbe kerültünk. A meddig akadálytalanul pénzkölcsönöket vehettünk fel, irreális jólét terjedt el az egész országban. A lakosság nem takarékoskodott, mert jobban ment sora, mint előbb. Ez azonban nem hamis kép. A háború hosszabb tartama esetén nem folytathatjuk a kölcsönökön alapuló gazdálkodást.

Katholikus Nővédelmi Hivatal Nagyváradon.

Már jelentük egyik számunkban, hogy a nagyváradai Katholikus Nővédő Egyesület a legutóbbi választmányi gyűlésén nővédelmi hivatal felállítását határozta el és most örömmel hoznak hírt, hogy a határozat ezen hónapban megvalósul. Hónapok óta foglalkoztatta ez a gondolat az egyesület vezetőségét: az elnökség egyik tagja pedig már május és június hónapokban tanulmányozta Budapest a Szociális Missziótársulat nővédelmi hivatalait és most ezen hónapban a megbeszélés, a szervezés szükséges előmunkálatai után november 29-én Teleky-utca 13. szám alatt megnyílik.

Nem kell azt hangsúlyozni, hogy mily korszerű és hézagpótló. A nyomor tisztító-tüze sohase alszik ki; a könnyek sohase száradnak fel; a sebzett szívek mindig epednek balzsam után: de ez a világtörténelmi idő, amelynek sujtó karját palotában, gunyhóban egyaránt érzik, egy oly talajt szántott fel, amely követeli egy ily intézmény létesítését.

Ugyanakkor, amikor a zord haretéren védnek és támadnak, a társadalom is érzi égető szükségét, hogy a védelmi vonalakat állítsa minden rétegében, annyira hogy a rettenetes idő a társadalmat a szociális működés iskolájává avatta. Rokkantak, gyermekek, anyák, nyomorultak ezrével és ezrével vágyódnak egy menedékhely után; de ha valaki, úgy a női nemre hoztak ezen idők sűrű fellegeket, annál is inkább, mert igen sok vagy legtöbb esetben az anyagi tönkretetés, erkölcsi halállal is sujtja ezen nem áldozatait.

Ehhez a nagy kötelességhez erős jellemek szükségesek, akik nem divatból, vagy szereplésből, hanem lélekből akarnak cselekedni, oly egyének, akikben az okosság áldozatkészséggel s ez kitartással, pontossággal, bizalomgerjesztő modorral és diszkrécióval párosul. Aki nem tud áldozatot hozni, aki kényelmes életében elpuhult, aki erős önző természeténél fogva hiúságának kised bálványait imádja s folytonosan a személyes megérettédek kavicsain jár, az ne is kezdje meg, mert az első áldozatnál meghátrál.

Azonban örömmel látjuk a nagyváradai katolikus hölgyvilág nemes gondolkodását és azt az egész valójukat átható lelkesületet, amely áldozni, cselekedni akar és a legujabb időben, amióta a misszió nővérek ésszel, szívet emelő szónoklatai elhallatszottak és oly megindítóan tudták bemutatni a nyomor nagy hazáját és oly lélekezelően ragyogtatták azokat az erkölcsi értékeket, amelyek az ész és szív a hitből táplálkozó jócselekedetben találhat, állandóan megbeszélés tárgya a nővédelmi hivatal. S ezért az elnökség a legnagyobb bizalommal néz a jövőbe s szereti hinni és remélni, hogy nemesak az egyházi köröktől, hanem a városi hatóságoktól is rokonszenvvel fogadott s anyagilag biztos forrásokkal rendelkező nővédelmi hivatal nemesak az elhagyottaknak lesz segítségére, hanem a katolikus hölgyvilág egyesítő kapcsa, versenytérsé, amelyen a nemes szív, büszkség, kitartás, áldozatkészség emelkedett gondolkodás lesz-

nesznek a tényezők. Ezen gondolatok határa alatt küldi szét az elnökség ajánlott levélben a következő felhívást:

Kedves Munkatársunk!

A lelkesedés és megalakulás felejthetetlen napjai után elérkezett az apostoli munka napja. Csak akkor lesz ezen a munkán áldás, ha nem pillanatnyi felbuzdulással, hanem lélekkel és komoly elhatározással állunk a sorba.

A nővédelmi hivatalt berendeztük, több száz kötetnyi könyvet rendeltünk, szegényügyi céljainkra több száz koronát kapunk s ez emelkedni fog; szóval a szellemi és anyagi javak biztosítása után *rendületlen erkölcsi erőre* van szükségünk, mely hű és kitartó tud lenni, amely a személyi érdeket alá tudja rendelni a szent ügynek, amely nemesak lelkesedni, hanem *akarni és tenni* is tud.

Kérjük kedves Munkatársunkat, hogy a közvetlen előttünk álló teendők megbeszélésére feltétlenül megjelenni sziveskedjék. Akadályoztatás esetén kérjük, hogy levélben mentse ki magát. Ennek elmulasztását úgy tekintjük, hogy a munkában nem óhajt részt venni. Mivel csakis azok jelenhetnek meg, akik a nővédelmi hivatalban munkát vállaltak s akik *meghívót kaptak*, vendéget hozni (különös meghívás nélkül) nem lehet. A lehető pontos megjelenést kérjük, hogy az egyes munkatársakra eső napok kijelölése személyes megbeszélés alapján történhessék. Tekintettel arra, hogy minden érdeket figyelembe venni nem lehet, kérjük, hogy az elnökség intézkedését sziveskedjék elfogadni. A megígért közreműködésre számítva, annak komolyságában bízva, Isten áldását kérve magasztos munkánkra, maradtunk munkatársi üdvözléssel az

Elnökség.

E felhíváshoz a következő megjegyzést óhajtjuk fűzni: *Amint az elnökség diszkrécionális jogához tartozik, hogy kiket kérjen fel a munkálkodásra, éppúgy elvitázhatalan joga, hogy döntson azon, kiknek jelentkezését fogadja el. Mindezi tisztázni fogja az, hogy ki kapja meg ezen, ajánlott levélben szétküldendő meghívást, a melyben a tanácskozás helyéről és idejéről értesülni fog.*

A hivatalos órák hétfőn, szerdán, pénteken délelőtt 9—12, kedd, csütörtök, szombat délután 3—5, amin a szükséghez képest változtathatunk, csökkenthetjük, vagy emelhetjük.

Befejezésül megemlítjük, hogy ingyenes jogitanácsra dr. Imrik Gusztáv, dr. Papp Károly ügyvédek s mások készséggel vállalkoztak; hogy az ingyenes közvetítésben a *Tiszántúl* különös támogatását élvezzük; hogy a Szociális Missziótársulat budapesti nagyszabású nővédelmi hivatalaival a legszorosabb együttműködésben leszünk.

Legyen ez a nővédelmi hivatal egy oly szent hely, ahonnan áldás áradjon mindenfelé; ennek sugaraival vigyenek derült életet egy a védelemre szorulóknak, mint a segítők lelkébe.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez ajdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olosóárban. Hár különlegességek.

Biharvármegye az országos közéletmezésben.

A Magyar Város és Községfejlesztő Részvénytársaság megkeresése.

Miskolczi Ferenc főispán tegnap egy igen életrevaló, nagyszabású eszme megvalósítására irányuló iratokat tett át Fráter Barnabás alispánhoz.

Az áttett iratok tekintettel arra, hogy a háborúval szoros összefüggésben vannak és hogy a vármegye közéletmezéséről van bennük szó, igen fontos jelentőségűek. Az akció kezdeményezője a Magyar Város és Községfejlesztő Részvénytársaság. A részvénytársaságnak ugyan más a programja, azonban a háború alatt annak megvalósításáról szó sem lehet.

Nehogy azonban tétlenül töltse idejét a vállalat, elhatározta, hogy az ország közéletmezésének megoldása érdekében indít nagyszabású mozgalmat.

Az eszmét a vezetőség ismertette a kormányfővel, ahol azt a legmelegebben fogadták. Mikor pedig a kivitel részleteit is bemutatták, a kormány teljes támogatását helyezte kilátásba, csupán azzal a kikötéssel, hogy a kormány részéről egy ellenőrző, illetve felügyelő is vegyen részt az akcióban. A vállalat külön is kérte ezt, tehát nem volt nehéz a kormány feltételét melleszni.

A nagyszabású terv megoldásához első sorban igen tekintélyes pénzre van szüksége a vállalatnak. A pénzt pedig úgy teremti elő, hogy 12500 drb részjegyet bocsátanak ki 400 korona értékben. A részjegyek zömét maguk a törvényhatóságok jegyzik le, más részét pedig a kormány.

A vállalat aztán kötelezte magát, hogy az ország közéletmezését ellátja. Nevezetesen a külföldön megbízottakat tart, akik minden behozható élelmiszekek behozatalát előmozdítják, illetőleg a rendelkezéseket eszközlik. Az ország belterületén nem csak a termelőktől fognak vásárolni, hanem ott, ahol az célirányos, külön is létesítenek telepeket, honnan a terményeket a közéletmezés céljaira fordítják. Így létesítenek hízoló telepeket és marha tenyésztési telepeket is és pedig lehetőleg minden nagyobb központon.

A részvénytársaság az élelmiszereket a beszerzési áron felül 6 százalékos nyereséggel bocsátja a fogyasztó közönség rendelkezésére. A közéletmezési vállalat nem nyeresékdéből alakul meg, hanem egyenesen a közönség bevonásával, a közönség biztosítására. Éppen azért a részvényeket jegyző törvényhatóságok és községek megfelelő képviselőiről gondoskodnak. A képviselőkkel megbízottak maguk ellenőrzik mindent és maguk állapítják meg minden terménynek is az árát, melyről magasabban nem szabad eladni azokat.

Az ügyet Budapesten a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete vette a kezébe és az vezette be minden vármegyei törvényhatósághoz. Biharvármegyénél Miskolczi Ferenc főispán támogatását kérték ki, amit meg is nyertek. A vármegye támogatására különben annál is inkább számítanak, mert a Magyar Város és Községfejlesztő Részvénytársaságban Biharvármegye

gyéből Miskolczy Ferenc főispánon kívül még Tisza Kálmán gróf és Telegdy József is szerepelnek.

A mozgalom vezetői közül legközelebb többen érkeznek Nagyváradra, amikor egy vármegyénél, mint Nagyvárad városánál

személyesen adnak felvilágosításokat a nagy jelentőségű dologról.

Eddig már az országban több nagy törvényhatóság eszközölt jegyzéseket, melyekhez rövidesen csatlakozni fog Biharvármegye is.

Egy nagyvárad hadapród a 42-eseknél.

Bitzy Dezső joghallgató itthon.

Nagyvárad uri társaságának ismert kedves tagja Bitzy Dezső joghallgató, Bitzy Rezső ny. vasuti főellenőr fia. Bitzy Dezső a háború előtt mint a váradai fiatalság egyik legszemélyesebb sportembere volt ismeretes, aki ép oly szenvedélyes lovas volt és ép oly otthonosan mozgott a pesti versenypályák barriéréi között, mint amilyen szenvedéllyel vadászott.

A háború kitörése azonban őt is fegyverbe szólította és csakhamar felcsapott a bécsi 2. számú lovaglő tüzérezred önkéntesének. Itt mint kiváló lovas hamarosan felült, sőt egy alkalommal magára vonta az ott épen jelenlevő trónörökösünk figyelmét is.

Ez és ehhez hasonló allűrjei csakhamar ösmertté és közkedvelté tették ezredénél s amikor hadapród lett, beosztották a magyar osztrák 42-es ágyuk egyikéhez mint felderítő tisztet.

Még augusztus hónapban került ki a harcra, azóta végigjárta ágyujával valamennyi harcmezőt. Először Oroszországban harcolt, résztvett Ivangorod és Novogeorgiewsk ostromában. Majd az olasz frontra vitték, ahol az olaszoknak a Tiroli felé eső erődítéseit lövöldözték rommá. Legutóljára pedig Belgrád ostromában vett részt.

A Belgrád menti harcokból jött haza Nagyváradra egy pár órára, hogy aztán katonai megbízatásának eleget teendő még aznap folytassa megszakított útját.

A tegnap délelőtti napsütésben a Rákóczi uton találkoztam vele s míg a viszontlátás öröme közben szemem végig siklott hatalmas alakján, boldogan állapítottam meg, hogy használt neki a háború, mert az egészséges pirosságtól majd kicsattant az arca.

S miután a cenzurával, a katonai parancsnoksággal és az ügyességgel megfegyvereztettem, végre még is csak meghajtott a dacos derekát és élményeiről, a 42-esekről beszélni kezdett.

— Hogy néz ki a 42-es ágyú? Én azt hittem, hogy az Érdekes Ujság és a Tolnai Világlapja pittoreszkjei után legalább is ismerem annyira mint ő s ha kezelni nem is tudnám, de szentül hittem, hogy első látásra felismerem. Mert azt soh' sem gondoltam, hogy ösmereimnek a borházak taposó kádijához kell visszatérnie s hogy ehhez is köze volna a negyvenkettős ágyúknak. Pedig van közük.

Bitzy szemléltető példaképen megmutatott egy harcéri felvételt nekem.

Az ő ágyújuk volt! Egy hatalmas kerek taposó kád forma acélszerkezetű, amiből egy borzasztó nyilású ágyúcső ásitózik ki, mintha legalább is elakarja nyelni a világot. Mert egy ember, az semmi neki. Legalább is a

csövében kényelmesen nyújtózkodó tűzért ezt bizonyította.

Az ágyú szájánál hatalmas acélgerendákra szerelt esiga fut fel és alá, azon emelik fel a lövedékeket.

Na és az ágyú környéke. Valósággal úgy néz ki, mint egy üzemből levő bánya telep, amelynek tárnájától kettős sínparók szaladnak el. Vasuti sínnek. Azon hatalmas teherbírásu kocsik és mozdony számára, a melyek ide s tova szállítják a darabokra szedett negyvenkettőt s hozzá szállítják a lövedékeket.

Ivangorod, de főképp Novogeorgiewszk ostrománál ezek a negyvenkettős ágyúk nyerték meg a esatát.

Beszéltem — ugymond — orosz, olasz, sőt szerb hadifoglyokkal, kik egy ilyen koncertünk szenvedő hősei voltak. Lövedékeink hatása, azt mondják, egyenesen őrítő volt. A pusztulásnak és a félelemnek valószínű szimbolumává váltak s nincs ember, aki csak egy pár napon is kitarthatna tüzeiben, annak dacára, hogy kárt nem tett benne. Az ellenséges katonák mondták, hogy a lövedékek borzalmas hatása kiölt belőlük minden erkölcsi és akaraterőt, a bátrak gyávák lettek s demoralizáció vett erőt az erősségek védő seregén.

Az a híresztelés azonban, hogy a 42-esről elsütése pillanatában mértföldekre szaladunk, egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Legfeljebb 10—15 lépésnyire távolodunk el tőle. A dörrenése mély bődüléshez hasonlít, amit a levegőre tett nyomása utjában mindig élesebbé tesz s esése közben hozzánk már csak mint komondorugató hallatszik a hangja.

Hatalmas méreténél fogva, mondhatni szinte kizárólag álló harcokban s főképp erődítések megvívására használják azokat. Kiszolgáló személyzete egy ilyen ágyúnak tisztekkel együtt 160 emberből áll. Kivülem még csak egy magyar származású tiszt van ez ágyúknál, egy tartalékos főhadnagy. Ellenben a legénységénél annál nagyobb számban van a magyarság képviselve. Az 160 emberből mintegy 65 ember magyar, a többi Ausztria különböző tartományaiból került össze.

Ami azonban a 42-eseket illeti, itt nagy különbséget kell tenni a magyar-osztrák és a német 42-esek között.

Skoda magyar osztrák mozsarainak kivitele, lövedékei sokkal monstruózusabbak s ennek megfelelőleg hatásuk is jóval nagyobb, mint a Krupp féle német 42-es ágyúknak.

— Egy óra lett, mire jól kihadaktuk magunkat. Lassan ballagunk hazafelé. Melengeten bucsuzunk.

Bölni Bakó Zoltán.

Királyi elismerés a váradai és bihari honvédeknek.

József főherceg üdvözlöte.

Lelkes örömmel töltött el mindnyájunkat pár héttel ezelőtt Höfer altábornagy, vezérkari főnök helyettes jelentése a III. isonzi offenzíva letöréséről, amelyben kiemeli, hogy a nagyváradai 4. honvéd gyalogezred és a jórésben bihari fiaktól álló 3. honvéd gyalogezrednek főrésze van a hősi feyvertényben.

A bizonyára jól kiérdemelt kitüntető elismerés alkalmából Rimler Károly polgármester meleg hangon üdvözölte vitéz honvédeinket a város közönsége nevében, az ezredparancsnokhoz intézett táviratban.

Szentkereszthegyi Kratochwil Károly ezredparancsnok most lelkes hangon levélben mond köszönetet az ezred nevében a polgármesterhez intézett levélben s egyben tudatja, hogy a nagy győzelem alkalmából Király Ő Felsége is elismerő és köszönő táviratot intézett Jenő főherceg vezérezredeshez, amely vitéz honvédeinknek is szól, mint a hősi és eredményes küzdelem részeseinek.

Másolatát közli továbbá az ezredparancsnok azon táviratnak is, amelylyel József főherceg, hadtestparancsnok üdvözölte a halált megvető bátorsággal küzdő honvédeinket.

Kratochwil Károly ezredes levele s a hozzá mellékelte két távirat a következő:

Mélyen tisztelt Polgármester Ur!

Táborhely, 1915. nov. 5.

Ezredem dicsőségteljes harcainak alkalmával Nagyvárad város polgársága nevében küldött hazafias érzéstől áthatva üdvözölő táviratát a másolatban mellékelte eligazításban azonnal tisztjeim és legénységem tudomására hoztam.

Ha van valami ami bennünket itt a harcmezőn szeretett Királyunk és édes Hazánkért folyó nagy küzdelemünkben a további győzelmes harcokra buzdít és örömmel tölt el, úgy ezek azon minden oldalról megnyilatkozó elismerések, amelyekben most a győzelmes isonzi harcok után részünk van.

Ilyen büszkeséggel telt örömmel fogadtuk Nagyvárad város polgárságának üdvözlését is, amelyet Polgármester ur oly ékes szavakkal kifejezni méltóztatott.

Fogadja Polgármester ur és Nagyvárad város polgársága a nagyváradai 4. honvéd gyalogezred tisztikarának és legénységének szívélyes üdvözlését.

Kiváló tisztelettel:

szentkereszthegyi
Kratochwil Károly,
ezredes,

a m. kir. nagyváradai 4. honvéd
gyalogezred parancsnoka.

Táborhely, 1915. november 6.

Ő cs. és kir. Felsége apostoli királyunk Jenő főherceg vezérezredeshez a következő táviratot intézte:

„A harcok lefolyásáról hoztam beérkezett jelentésekből különös meglepéssel látom, hogy kitünő csapataim mily hősiességgel verték vissza az ellenségnek megújuló rendkívül heves támadásait.

Én átérzem, amint minden egyes legjobb akaratát veti latba az ellenség legyőzésére, látom, amint Ti mindnyájan teljes odaadással cselekedtek a haza javára! Megbizlak Téged, hogy ugy a vezetőknél, mint hős csapataimnak legforróbb köszönetemet kifejezed. Büszke vagyok Rátok.

FERENCZ JÓZSEF.

Ó cs. és kir. Fensége József főherceg hadtest parancsnok ur 1915. október 31. éj-jel a következő táviratot küldötte:

A 3. és 4. honvéddalozgatók példát ritkító hőiesaséggel törték le, verték vissza ma, mint már annyiszor a nagy tuleróvel hevesen támadó ellenséget.

A doberdói nehéz és dicsőségteljes napok legszebb haditényei közé tartozik ez és történelmük lapjaira törölhetetlen be tükkel lesznek feljegyezve.

Hálás szeretettől áthatva üdvözlöm két hős ezredemet, melyekre büszke vagyok.

A Mindenható áldása legyen velük.

József főherceg.

A villamosmü két mérlege.

A felügyelő-bizottság ülése.

Ismételtan megemlékeztünk a Belányi Imre jogi képviselője által beadott felülvizsgálati kérelemről, amelyben az foglaltatik, hogy adóeltitkolás céljából két mérleget készítettek a villamosmürel s most a hamis mérleget akarják Belányi ellen felhasználni.

A beadványban foglaltakat a polgármester olyanoknak találta, hogy szükségesnek látta a villamosmü felügyelő-bizottságának összehívását.

Az ülést tegnap délután tartotta meg a felügyelő-bizottság, amelyen azonban a tisztviselő tagokon kívül alig hárman vettek részt. Rimler Károly polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Lukács Ödön főjegyző, Kőszeghy József v. főmérnök, Szűcs Géza t. főszámvevő, dr. Dóri István v. alügyész, dr. Károly Irén, Kelen Béla, Gábel Jakab és Bige József aljegyző.

Rimler Károly elnök azért tartotta szükségesnek a bizottság összehívását, mert Belányi Imre elbocsátott villamos igazgató érdekében dr. Stokker József ügyvéd felülvizsgálati kérvényt adott be, amelyben oly kitételek vannak, amelyeket szó nélkül nem lehet hagyni. A beadvány nem annyira a felügyelő-bizottságot, mint a városi főszámvevőt és főjegyzőt érinti. Az a vád van a beadványban, hogy a villamosmürel két mérleget készítettek, hogy megkárosítsák az államot adóeltitkolás révén. A dologgal a felügyelő-bizottság tisztában van, tudja, hogy a vád nem felel meg a valóságnak, de esodálkozik, hogy egy ügyvéd ember, aki még közel is áll a városhoz, így állította be a dolgot a beadványban. A főszámvevőt óhajtanák hallani, azért, kérte a megjelenését. Ő igazolhatja, hogy a villamosmü mérlegeit mindig az igazgató készítette s a felügyelő-bizottság hagyta jóvá. Szükséges-e, hogy a felügyelő-bizottság hosszabbban foglalkozék a beadványval? A főszámvevő a maga részéről megszerezheti az elégtételt, ez az ő dolga, de kéri, hogy pár szóval emlékeztesse a bizottságot a szóban levő dolgokra. A város főjegyzője szintén megteheti a szükséges lépéseket az őt ért váddal szemben.

Kelen Béla, mint a felügyelő-bizottság egyik olyan tagja, aki foglalkozott a mérleggel és a mü számadataival, szükségesnek tartja, hogy a bizottság foglalkozék a

beadvánnyal, mert itt elsősorban a felügyelő-bizottságról van szó, s főszámvevő csak mellékes. A felügyelő-bizottság könyvvizsgálókat küldött ki, köztük őt is. Belányi előbb adta a könyveket s az adatokat s őket ezeket vizsgálták át. Tudatlanság, vagy perfidia az, amit a beadvány a mérlegre mond. A kereskedelmi iskolák is tudják, hogy két mérleget kell készíteni; az első a nyers mérleg, amelynek adatait ők összehasonlították a könyvekkel. Következik az egyes tételek értékelése s a mit jónak, szükségesnek vélnék, értékesökkenés címén leírásba veszik. Ezt a törvényt is előírja. Ezután, az így megállapított tételekből állítják össze a valódi mérleget. Belányi a nyers mérlegben a nyereséget magasabb tételekkel vette fel, hogy a jutalék magasabb legyen; ezt ők redukálták. Így volt két mérleg; de a laikus is tudja, hogy ez tulajdonképpen egy mérleg. Minden rendes kereskedő arra törekszik, hogy minél nagyobb tartalékalap legyen; helyes, hogy a villamos mürel a felügyelő-bizottság is ezt tette. Hamis mérlegről beszélni perfidia. A város főszámvevője nem hibás, mert a nyers mérleget maga az igazgató készítette és mutatta be a könyvvizsgálók ezt fésülték meg. A felelősséget társaival együtt vállalja.

Szűcs Géza főszámvevő szorosán a mérlegre nem nyilatkozik, csak arra, hogy Belányi azt állítja, miszerint a második hamis mérleget a városi főszámvevőség készítette. Csupán arra szorítkozik, hogy itt vannak 1908-tól a mérlegek és zárszámadások; ezek Belányi, Küzdy és a könyvvizsgáló bizottság tagjai által vannak aláírva. Hasonlítsák össze, hogy azok teljesen egyeznek a kinyomatott mérleggel. Teljesen valótlán tehát, hogy a törvényhatóság elé olyan mérlegek kerültek, amelyeket a főszámvevő készített. A kir. pénzügyigazgatóság előtt Belányi képviselte a villamosmürel s ő érvelt az adókvitő bizottság előtt, hogy nem lehet nagyobb adót kivetni a villamosmürel. A villamosmürel nincs adóeltitkolás. A közügyezgatási bíróság kimondta, hogy csak a részvénytársaságok tartalékalapjai adómentesek, a villamosmü pedig nem részvénytársaság. A beadvány hamis a valótlanságtól. Hogy jön ahhoz Belányi, hogy őt támadja meg.

Lukács Ödön rámutat a beadvány sértő kitételére. Az általa vezetett vizsgálatot paródiának nevezi s azt állítja, hogy a vizsgálat során Küzdy főkönyvelőt megeskette. Ez nem felel meg a valóságnak, mint ahogy az a jegyzőkönyvekből kitűnik. Jogi képtelenséget tehát nem követett el. Különben Küzdyt mint tanút is kihallgathatta és megeskethette volna, de nem tette, nehogy kifogásolják eljárását.

Ezután Rimler Károly elnök kijelentette, hogy az itt elhangzottak jegyzőkönyvbe vétetnek s a felülvizsgálati kérelmet kísérő iratban is kifejezésre juttatják, hogy a miniszter tisztán lásson. Ma két érvényes határozat van, ezek ellen csak alaki hibák miatt lehet felülvizsgálattal élni.

Végül megbízták a főmérnököt, hogy az ülés megállapodásairól hivatalos kommunikét készítsen a lapok részére, a közönség tájékoztatására.

Ezzel véget ért az ülés.

Az ülésről beküldött hivatalos kommuniké a következő:

Tekintetes Szerkesztőség!

Szíveskedjék lapjában a következő közleménynek helyet adni.

A villamosmü felügyelő-bizottsága folyó évi november hó 20 án tartott ülésében tárgyalás alá vette Belányi Imrének, a villamosmü volt igazgatójának felülvizsgálati kérelmét, melyben a törvényhatósági bizottságnak az ő elbocsátására vonatkozó II. foku

határozatával szemben a Belügyminiszter arhoz előterjesztéssel él.

A bizottság egyhangulag megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelemben foglalt az az állítás, hogy a villamosmü üzleti eredményeiről kétféle mérleg készült volna, nevezetesen, hogy a villamosmü elbocsátott igazgatója és a felügyelő-bizottság által összeállított mérlegtől eltérőleg a főszámvevőség egy más adatokat tartalmazó mérleget állított volna össze oly célból, hogy ezzel a villamosmü jövedelmét a köteles adóztatás alól elvonja, a valóságnak nem felel meg.

A város főszámvevősége a villamosmü igazgatója által összeállított és a felügyelő-bizottság által jóváhagyott mérleget valótlánul állította be a város zárszámadásába. Egyébként pedig a mérlegbe beállított tartalékokat a közigazgatási bizottság ítélete alapján megadóztatták, azok tehát a pénzügyi hatóságok előtt titokban nem maradhattak.

Einöklő polgármester egyidejűleg megállapította, hogy Lukács Ödön főjegyző, aki Belányi Imre ellen a közigazgatási vizsgálatot vezette, Küzdy Kálmán főkönyvelőt a vizsgálat alkalmával meg nem eskette; a vizsgálat lefolytatása pedig egyébként teljesen a közigazgatási szabályok szerint történt.

Tisztelettel:

Rimler Károly,

polgármester,

mint a villamosmü felügyelő-bizottságának elnöke.

Veszedelem fenyegeti az élesdi járást.

Az elmúlt két nap igen komoly helyzetbe juttatta Biharvármegye nagyrészét. A szokatlanul korán leesett hatalmas hótömeg oly mennyiségben borítja a szántóföldeket, hogy szántásról vagy vetésről most már szó sem lehet. Ettől eltekintve is más veszedelem is zudított a vármegyére a két napos hózivatar. Hogy mily komoly dologról van szó, azt eléggé illusztrálja Bérezy Imre élesdi főszolgabíró jelentése, aki szükségét látta annak, hogy külön is feltárja a fenyegető veszedelemet.

A főszolgabíró jelentése szerint a két napos hóesés annyira elborította az utakat, hogy két nap óta az utakon kocsival egyáltalán nem lehet közlekedni. Az állomáshoz vezető uton annyira nem lehetett közlekedni, hogy a postaküldeményeket egyáltalán nem lehet elszállítani úgy, hogy csak gyalog küldönc tudta behozni az egyes leveleket. Ha az idő tovább is így tart, akkor a postai forgalmat be kell szüntetni.

Nagy veszedelem fenyegeti a járást a be nem vetett földek miatt is. A járás legtöbb részében ugyanis egyáltalán nem vetettek és most a hó miatt a mulasztást pótolni nem lehet. A földek tehát paragon maradnak a jövő tavaszig, amikor kétszeres erővel kell a mulasztásokat pótolni.

Végül a legközelebb bekövetkező veszedelem az áradás. Ha ugyanis az olvadás megkezdődik, a főszolgabírói jelentés szerint az áradás elkerülhetetlen lesz. Az időjárást általában borzalmasnak és aggodalmasnak jelzi a főszolgabíró. A jelentés vétele után valószínűleg meg fogja tenni az alispán a kellő védőintézkedéseket, nehogy az esetleges áradás tényleg oly veszedelemeket indítson a környékre, mint amelyeneket a mostani helyzet ígér.

Tegnap szerencsére már megszűnt az

esés és az olvadás sem volt rohamos. A hegyekről még nem indult meg az ott felhalmozódott rengeteg hó. Este a hegyek közt fagyott, ami ha fokozatos marad, talán nem lesz árvíz veszedelem. Ugyanilyen állapotok uralkodnak a legtöbb járásban is a hegyes vidéken.

Molnár Lajos hősi halálához.

Megemlékeztünk tegnapi számunkban Molnár Lajos, a Tiszántúl belső dolgozóinak hősi haláláról. Ijü kollégánk elestéről tegnap újabb értesítést kaptunk Kézdivásárhelyről, ahonnan Kovács J. István hírlapíró a következőket írja lapunknak:

Borbáth Béla bélaifalvi ig. tanító, a II. közös gyalogezred tart. zászlósa levelet írt Kézdivásárhelyre, melyben lesújtó hírt közöl: Molnár Lajos nagyváradai hírlapíró, 2. gy. ezredbeli tart. zászlós hősi haláláról szólnak a sorok.

Borbáth a következőket írja:

Fájdalmas és lesújtó hírt kell közölnök s mivel nincs elég erőm Annuskának megírni, kérem valami uton-módon tudomásukra hozni: A jó fiu, Lajoska, okt. 31-én éjjel egy rohamnál shrapnellől jobb halántékon találva, hősi halált halt; a közeli erdőben temették el mindnyájunk nagy részvéte mellett.

A levélben említett „Annuska” Kézdivásárhely egyik szép leánya, Csizsár Annuska, ki jegyese volt a hősi halált halt hírlapírónak. Molnár Lajos különben kézdivásárhelyi születésű, fia volt Molnár István volt kézdivásárhelyi gyógyszerésznek.

Molnár Lajos lelki üdvösségéért az engesztelő szent miseáldozatot a család és a Tiszántúl szerkesztősége kedden d. e. 9 órakor az olasz plébánia-templomban fogja bemutatni.

A család gyászjelentése a következő:

A Hazáért.

Meghoztuk a hazáért a legnagyobb áldozatot, melyet hozhattunk. Büszkeségünk, reménységünk, a gyöngéd fiu, szerető testvér, az imádság közt visszavárt vőlegény, Molnár Lajos, a cs. és kir. 2. gyalogezred zászlósa a Tiszántúl belső dolgozó társa, 1915. október 31-én, az északi harcoknál, miközben hős székely katonáit rohamra vezette, orosz srappellől találva, hősi halált halt. Bajtársai a lissei erdőben helyezték ideiglenesen nyugalomra, a honnan, ha a harcok megengedi, hamvait hazahozatjuk és hazai földben, édes atyja mellé tesszük pihenőre a hősök dicső feltámasztásáig.

Lelki üdvösségéért a család és a Tiszántúl szerkesztősége, melynek a boldogult éveken át buzgó és kiváló munkatársa volt, 1915. november hó 22-én délelőtt 9 órakor az olasz plébánia-templomban mutatják be az Egek Urának az engesztelő szent mise áldozatot. A kik ismerték és szerették, jöjjenek el és mondjanak érte egy Üdvözlég Máriaért.

A hazáért áldozva életét, szállott vissza hősi lelke Teremtőjéhez, kihez mindig mély séges áhitattal fordult. Uram, légy irgalmas hűséges szolgálóhoz, adj neki hervadhatatlan koronát országodban, hol egykor boldog viaszontlátást remélünk. Ösv. Molnár Istvánné, édesanyja. Janka, Katinka, Hajnalka testvérei. Csizsár Anikó menyasszonya.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

A szabadkőművesek szerepe a trónörökös-pár meggyilkolásában.

P. Puntigam aki a meggyilkolt trónörökös-párhoz személyileg igen közel állott s aki a szerajevói bűnper minden tárgyalásán jelen volt, a „Stimmen aus Bosnien” c. folyóiratban közreadta azoknak a vallomásoknak egy részét, melyek a bíróság előtt elhangzottak s amelyeket a mi jobbjára szabadkőműves befolyás alatt álló sajtónk tendenciózusan elhallgatott.

A hatósági nyomozás kiderítette, hogy a szerajevói kettősgyilkosság szereplői Princip kivételével, akit fiatalosága miatt nem avattak föl, mindannyian szabadkőművesek voltak. Az egyik főösszeesküvőnek, Cabrinovics . . . tv.-nek vallomásából közöljük az alábbiakat: „Ciganovics . . . tv., belgrádi szerb hivatalnok beszélt nekem, hogy a szabadkőművesség már két évvel ezelőtt halálra ítélte a trónörökösöt; csak nincs ember, aki az ítéletet végrehajtsa. Azt mondtam Ciganovicsnak, hogy én kész vagyok rá. Ő azt válaszolta: majd meglátjuk. Midőn arról beszéltem, hogy ehhez fegyver szükséges, ő azt felelte, hogy vannak emberek, akik az eszközöket rendelkezésre boesáthatják. Később azt mondta nekem, hogy beszélni fog Tankosics és Kazimirovics . . . testvérekkel; az utóbbi előkellő szabadkőműves tisztesség betöltője.” Vallomásának további részében elmondta, hogy Kazimirovics ezután külföldre utazott megbeszélések folytatása

végéig. Ciganovics azt is közölte Cabrinovicssal, hogy „Kazimirovics nélkül semmit sem lehet tenni.” Figyelemre méltó még Cabrinovics . . . tv. vallomásának az a passzusa, melyben kijelenti, hogy a trónörökös mély katolicizmusa volt egyike a főokoknak, amiért meg kellett őt ölni.

Különösen az 1912-ben lefolyt bécsi nemzetközi eucharisztikus kongresszus fényes sikere irányította a szabadgondolkedő és szabadkőműves körök figyelmét a trónörökösre. Egy előkelő svájci szabadkőművesnek volt alkalma egy ízben a trónörökösöt látni, mikor is a . . . tv. így nyilatkozott környezetéről a trónörökösről: „Kár, hogy el van itélve. Ő a trón lépcsőjén fog meghalni.” (Revue Internationale des Sociétés, sekrétés, 1914. jul. 20.)

Olvasóink tudomására kívántuk hozni ez adatokat, hogy újból rávilágítsunk a nálunk is megtört titkos szövetségnek pokoli gonosz-sággal kigondolt és keresztülvitt gaztettére. S újból, harmadszor emlékezetbe idézzük, hogy a gyilkosság hátterét kutató hatóságot a hazai szabadkőművesség egyik legtemperamentumosabb főmestere, Jászi Oszkár annakidején hátba támadni, rágalmazni igyekezett s a szerbek ártatlanságát próbálta fordulatos, szabadkőműves nyelven bizonyítani. (Világ, 1914. jul. 1-4.) A bizonyítás ugyan nem mentette meg a cinkosokat az igazságszolgáltatás sujtó kezétől, a fontos azonban az, hogy a főmester a messzeágazó összeesküvés gaztetteinek védőjéül csapott fel.

32 pályázó a városi villamosmű igazgatói állására.

A városi villamosmű igazgatói állásának betöltését javasolta a villamosmű felügyelőbizottsága s a pályázat kiírására utasította a polgármestert.

A pályázati határidő tegnap délután lejárt.

Sokan azt gondolták, hogy nem kerül elég megfelelő pályázó az állásra, főleg mert ez uttal nem tölti be a polgármester véglegesen az állást, az eredmény azonban megcáfolta az aggodalmat: nem várt sok pályázó jelentkezett.

Össesen 32 okleveles mérnök, gépészmérnök, elektrotechnikus pályázott, akik között olyanok is vannak, akik jelenleg szintén villamosmű vezetését teljesítik.

A pályázók a következők:

Szkiecsk Ödön üzemvezető főmérnök Nagylak.

Debreczeni István gépészmérnök Budapest.

Prodán György gépészmérnök Budapest.

Kicsera Kálmán gépészm. Nógrád-Verőce.

Schuster Oswald üzemvez. mérnök Tatabánya.

Szeberényi Tibor vill. igazg. Torda.

Balogh Ignác gépm. Budapest.

Akos Rezső elektr. mérnök, Hódmezővásárhely.

Vattay László gépm. Korompa.

Dravucz Antal elektr. gm., Salgótarján,

Perlesz Sándor gépm., Erzsébetfalva,

Bekker Ágost gépm., Budapest,

Szentpály (Ortner) Zoltán fűtőházi főnök, Szolnok,

Neumann Emil gépm. Pozsony,

Barcsay Oszkár főm. a Siemens-cégnél Budapest.

Aberle Rajmund vill. ig. hely. Debreczen,

Stark Zsigmond, ig. mérnök Eperjes,

Dr Göbl Adolf gépm. a Siemens-cégnél Budapest,

Berger Ármán mérnök, Budapest,

Kiss Albert vill. üzemvezető Zilah,

Lóránt Imre gépm. Budapest,

Nigrinyi János gépm. B.-Csaba,

Hermann József m. főmérn., Budapest,

Ludvigh Géza gépm. Temesvár,

Mihelvy Frigyes főmérn. Budapest,

Rupp Endre gépm. Siemensnél Budapest,

Gellért Artur üzemvezető mérnök Miskolc,

Rimanóczy Béla elektr. mérnök, Nagyvárad.

Kupis József nyug. kir. mérnök, Kemárom.

Lipovniczky Pál vill. igazgató, Esztergom.

Mikulovszky István gépm., Nyiregyháza.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeietkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13-02.

A Népszövetség második háborus délutánja.

Ma délután 5 órakor tartja a Népszövetség nagyváradai szervezete második háborus ünnepélyét a Katholikus Kőr Szent László-teremben.

Az első háborus délutánon egészen megtelt a hatalmas terem s ma bizonyára nem lesz kisebb az érdeklődés, mert az ünnepély programja általános érdeklődésre tarthat számot.

Az ünnepély egyik legvonzóbb pontja Pálffy Béla gyomai plébánosnak, a kiváló szónoknak beszéde lesz, ki „Uj nemzet szin születik a világra” címmel vázolni fogja azokat az új eszméirásokat, melyek a rettenetes háboru tanulságaiból születtek.

Nagy érdekű száma a programnak Polgár Mariskának, a Szigligeti színház művésznőjének szavai, ki költeményeket ad elő közismert művészetével.

Szalay Elemér művészi zongorajátéka szerepel még a műsoron, ki Griegnek egyik zeneművét adja elő.

Az Orsolya-zárda növendékeinek ének-kara nyitja meg és zárja be az ünnepélyt egy-egy énekszámmal.

Vasárnap d. e. 11 órakor értekezlet lesz ugyancsak a Katholikus Kőr Szent László-teremben, melyen Pálffy Béla „Saul az apostolok között” címmel tart előadást. Az előadást eszmecsere követi.

A délután 5 órai ünnepély műsora a következő:

1. Schubert: „Mindent hazám teerted”. Énekli: az Orsolya-zárda ének-kara.
2. Költemények. Szavalja: Polgár Mariska, a Szigligeti színház művésznője
3. a) Kjerulf: Berceuse; b) Grieg: Au printemps. Zongorán előadja: Szalay Elemér.
4. Uj nemzeti szin születik a világra. Beszéd. Tartja: Pálffy Béla.
5. Szózat. Énekli: az Orsolya zárda ének-kara.

Kezdeté délután 5 órakor.

Belépti díj nincs, de szives adományokat a Katholikus Népszövetség eljaira közönséggel fogadják. A tiszta jövedelem 20 százaléka Nagyváradfalva templomának felépítésére fog fordíthatni.

Belépti jegyül a népszövetségi tagsági igazolvány vagy a meghívó szolgál.

A Vilmos-huszárok hősi küzdelmei.

Négy éjjeli támadást vertek vissza.

— Saját tudósítónktól. —

A Vilmos-huszárok a háboru tüzeben mindig a legragyogóbb hősiességgel állották meg helyüket. Az ezrednek majdnem minden tisztje és igen sok katonája megkapta Vilmos császártól, akinek nevét viselik, vitézségük jutalmazásául a vaskeresztet. A Vilmos-huszárok neve messze földön híres bravurjaikról, békében ugy szerepelnek, mint a legdöleőbb vitézek, mint a legvitézebb legények. Nemcsak a lóhátról verik a kőzák bandát, de az utóbbi időben mint gyalogos huszárok is megállják a sarat, még pedig derekasan. Vilmos császár büszke lehet a nevét viselő magyar huszárokra.

A Vilmos huszárok legujabb vitézségéről tesz bizonyosságot az a híradás is, amelyet hegyközségintimrei Wolff Béla, a Vilmos-huszárezred többszörösen kitüntetett vitéz főhadnagyának a levele, amelyet a harotérről küldött haza szüleinek.

A november 8 ikáról kelt tábori levél a következő érdekes sorokat adja a Vilmos-huszárok hősi küzdelméről az oroszokkal:

Egy igen fontos magaslátot védelmeztünk: egy hídfőt. A muszkák egy nappali és négy éjjeli támadását véresen visszavertük. Utolsó támadásuk éjjel tizenkét órakor volt, oly sötétségben, hogy két lépésre sem lehetett látni. A másnap megtalált sok orosz hulla mutatta veszteségüket.

Berg báró ezredes ur, csapatparancsnok volt a rajvonalban. El lehet képzelni, hogy mily nehéz feladatunk lehetett, midőn állásunk hátulról is puskatüz alatt állott.

Ma föl lettünk váltva. A hősi védelemért szép dícséretet kapott ezredünk.

A Vörös-Kereszt első háborus délutánja.

November 27 én d. u. 5 órakor a megyeháza termében. Belépti jegy személyenkint 1 korona. Teasüteménnyel 60 fillér. A Vörös Kereszt céljaira.

Az első háborus délután, mely szombaton délután 5 órakor veszi kezdetét, városunk egész közönsége körében nagy érdeklődést kelt és bizonyára, hogy a tavalyi sikereket is felül fogja múlni. A megyeháza kis és nagyterme kényelmesen lesz berendezve, hogy a közönség otthonosan, kellemesen érezze magát. Már az is ujdonság ingerével bír, hogy a megyeházán ilyen házas jellegű összejövetelek még nem voltak.

A komoly nagy zöldsztalok helyett apró fehér asztalokkal lesz tele a terem. Program után lesz zsur is, kártya, tivoli s más új társasjáték. Minden háborus délután egy-egy értékes antik pohár lesz kisorsolva 20 filléres sorsjeggyel.

Az ünnepélyes megnyitó után Mándoky Gizi kisasszony gyönyörű ének számai következnek. „Odahaza”, „Levél egy uri lányhoz”, Kálmán Andortól, ki városunk szülötte. Ő maga kíséri az ének számokat. E dalok Budapesten is nagy népszerűségnek örvendnek. A „Kesergő leány dalát” özv. Alettomderné kíséri bravuros előadásával. Krasznai Kató háborus költeményeket szaval és közönségünk egyik kedvence, Sicheff Ödön a fiatal hegegművész pár szép zene számokat ad elő. A 70 ix gyalogezred zenekara fogja változatosá tenni a műsort.

A Vörös Kereszt Jobbkéz hölgyei, valamint városunk összes négyletsinnek vezetésével — mondani — mindenki azon igyekszik és fáradozik, hogy az erkölcsi s anyagi siker teljes legyen. A Vörös-Keresztnek csak ezután kell igazán még nagyobb mérvben segíteni mind a vonalon.

Háziaszonyoknak besztva, ugyan azon urasszonyok lesznek feikörve, akik a múlt évben is oly nagy ügyességgel, szeretettel láttak el a publikumot.

* A Nagyváradai Hitelbank Rt nál jegyzett II hadikölcsön kötévények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.

A háborus Moszkvában.

Egy nagyváradai művész-asszony naplójából.

Megemlékeztünk már több ízben lapunkban P. Erzsébet nagyváradai származású művészasszonyról, kit a háboru kitörése Moszkvában talált, ahonnan csak nagynehézen tudott aztán Románián keresztül hazajönni. Moszkvában tartózkodása alatt naplót vezetett háborus élményeiről s naplójából a már közölt részletek folytatásaként közöljük az alábbi színesen megírt, megkapó fejezeteket:

Megérkeznek a sebesültek.

A Bresti pályaudvaron (most Alexandrowszky) szállítják mindennap a sebesülteket. Négy és öt óra között érkezik minden nap a sebesülteket szállító vonat s ilyenkor óriási néptömeg verődik itten össze úgy, hogy sokszor zsandároknak kell a rendet fenntartani.

A pályaudvar el van zárva a közönségtől, csupán a Vörös-Kereszt karszallagával lehet ide bejutni. A sebesültek frissítőket, új kötetet kapnak, azután a nép sorfala közt viszik hordágyakon a kocsikig.

Sokszor egy egész sor vörös-keresztes villanyos kocsit vár itt reájuk, de ez mindig kevésnek bizonyul. Automobil Club tagok, nemesek, milliomosok, kereskedők hordják automobilaikon a sebesülteket szerte a különböző kórházakba és fülharsogató sipolással és kürtöléssel térnek vissza ujjabb sebesült szállítmányért. Így megy ez mindennap.

Három négy mentőkocsi eszeveszetten száguld azokkal, akiknek már csak az utolsó kenet hiányzik.

Másutt három-négy rettenetes szürke koci áll, oldalán vörös-keresztel, melyekben a halottakat szokták elszállítani, akik utközben meghaltak. S mikor az utolsóig elszállították a sebesülteket, a zsandárok teljes erejükből hajtják, szoritják a népet hátra. Most hozzák a foglyokat.

Négy liesista szinte ünneppélyesen hoz egy hordágyat. Benne szürke kabátjába gondosan begöngyölve, láztól égő arccal, egy magyar tiszt. Némelyeket ketten is vezetnek, mert olyan gyengék, hogy alig állnak a lábukon, mások beegye igyeksznek, vagy felkötött karral a szánukra kijelölt, tejüveggel körülzárt villamos kocsiiba. Mikor odaérkeznek, még egyszer visszafordulnak s szalutálva köszönik meg vezetőik szívességét.

Majd jönnek gyalog szuronyos katonák közt az egészséges foglyok. Némelyikük oly büszke megvetéssel jön, mint egy gladiátor s nem fogadnak el semmit, hiába kínálják őket cigarettával, pánzzel, ennivalóval. Mások sápadtan jönnek, bánat ül az arcukon s alig vánszerognak.

Egy öreg orosz száz rubelt ígér egy német katonának a siskijáért.

— Ez sértődötten feleli:

„Mein Helm gehört meinem Kaiser!”
„Az én sisakom a császáromé.”

Przemysl eleste.

Déli 12 óra körül mint a villám futotta be a várost a bir: Przemysl elesett. A házakra lázas gyorsasággal rakták ki a zászló-

kat, felnőttek, gyermekek siettek a Kremlbe. Az összes papi méltóságok teljes díszben, az archimandrita baldachin alatt vitte a Szent Hazugiát, utána a nép ezrei s ilyen körmenettel járták körül a Kreml templomait.

Az 1812-ben Napoleontól elvett temérek ágyúval szemben állítottak fel négy, Przemyslben elfoglalt, erősen megrengált ágyút. A nép valósággal csodájára járt.

Oroszok nagypénteken Przemyslből 3000 foglyot hoztak Moszkvába és felvezették őket a Krasznaja Plasadra (Vörös tér), a Kreml elé. A nép nagy bámulattal vegyült el közöttük. Kinálták őket mindenféle néven nevezendő ernivalóval, de ezek nem fogadták el ingyen, fizettek mindenért. Még az orosz lapok is megírták, hogy volt pénzük bőven a foglyoknak.

Innen aztán lassanként elszállították őket a kijelölt helyekre, Krasznajarszkba, Omszkba, le Szibériába.

Orosz katoná-temetés.

Moszkvában a Petrowsky parkon kívül van az új katonai temető. „Bajtársi sirkert”-nek nevezték el s oda csak orosz katonák temetnek, rangkülönbség nélkül akiket hozzártározói hazahoztak a haretérről, vagy pedig a moszkvai kórházakban haltak meg, s akiknek nincs senkijök.

A meghaltak gyululatlán, festetlen koporsóját stráfszekérre rakják s kiviszik a temetőbe a már megcsott sírgödörkhöz. Amelyiknek megmaradt a sapkája, azt koporsójára tesszik és vele együtt temetik el. Sokszor nyolc tíz koporsó áll így kúnt egymás mellett a szabad ég alatt, reggeltől estig, míg megjön a „bátyuski” és egy pillanat alatt imát mond felettük. Minden egyes halott után 2 rubel jár neki.

— Egy ilyen temetést végig néztem s egy marék földet koporsójukra dobva, imádkoztam: „És bocsásd meg a mi bűneinket, miképen mi is megbocsájtunk az ellenünk vétőknek”...

Kirchner altábornagy köszönete a szintársulathoz.

Megemlékeztünk már Erdélyi Miklós szinigazgató és szintársulatának azon nemes elhatározásáról és áldozatkészségéről, hogy a hadbavonult katonák karácsonya javára e hó folyamán egy előadást fognak rendezni. Erdélyi Miklós társulatának ezen szép szándékáról értesítette a Honvédelmi Minisztérium Hadsegélyző Hivatalát, ahonnan tegnap a következő szép köszönő sorokat kapta Kirchner altábornagtól, a Hadsegélyző Hivatal vezetőjétől:

Magyar királyi honvédelmi Minisztérium Hadsegélyző Hivatalától.

20456—Hd. H.

Budapest, 1915. november hó 16-án.

Nagyságos

Erdélyi Miklós úrnak

a Szigligeti-színház igazgatójának

Nagyvárad.

Összinte örömmel vettem tudomásul Igazgató úrnak és tisztelt társulatának Révész Ferenc úrral szemben kifejezett ama készségét, hogy a hadbavonult hőseink karácsonyi ajándéka javára e hó folyamán egy

előadást méltóztatik rendezni és ezen előadás bevetelét a fentemlített nemes és hazafias célra juttatni.

Fogadja már előre is, Igazgató ur, őszinte köszönetem kifejezését és kérem azt mindazoknak előre is átadni, kik az előadásban résztvesznek vagy bármely más módon támogatnak ama törekvésemben, hogy karácsony estéje a táborban levők fellett el ne vonuljon anélkül, hogy azok az otthonmaradottak meleg szeretetéről és élénk megemlékezéséről meg ne győződjenek.

a Hadsegélyző Hivatal vezetője:

Kirchner

cs. és kir. altábornagy.

..HIREK..

A Sziv.

Lapunk mai száma mellékletet hoz: A Sziv című lapot.

A Sziv önálló budapesti hetilap, modern formában, eleven szellemében szerkesztve. — Tárgya minden modern vallási, erkölcsi és társadalmi kérdés. Szóvá teszi a valamenyünk érdeklő vallástudományi problémákat és azokra megnyugtató feleletet ad. Alapja Krisztus evangélioma, melyből minden vasárnap közli az illető vasárnap a templomokban olvasott részletet és korszerű elmélkedést, fejtegetést fűz hozzá.

Formája a legmodernebb ujságforma. Eljut e révén a családokba, klubokba, üzletekbe egyaránt. Jézus szíve kopogtat be e hasábkon mindenüvé — és vajjon hol ne fogadnák tárt karokkal a legszeretőbb Szívet?

A mai naptól kezdve — ha Isten segít — minden vasárnap mellékelni fogjuk lapunkhoz a Szívet. Külön is megrendelhető Budapesten, Horánszky utca 20. szám alatt. Előfizetési ára egy évre 3 korona. A Tiszántúl minden előfizetője ingyen mellékletként kapja ezt a lapot.

Nem kell olvasóinknak bővebben ajánlanunk a Szívet. Állandó vasárnapi vendég lesz ez ezentúl minden olvasónk asztalán és ismerve a Sziv magas színvonalát és olvasóink gondolkodását, meg vagyunk győződve, hogy lapunknak ezt a komoly melléklettel való kibővítését mindenütt örömmel fogják fogadni.

Jézus szívének szeretete minden lélek nemesedésének legbiztosabb alapja.

*** Nagyváradai orvosok kitüntése.** A hivatalos lap közli, hogy Ferenc Salvator főherceg, az osztrák-magyar monarchia Vörös Kereszt egyleteinek védnök-helyettese a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeinek elismerésül dr Fráter Imre törzserosznak, dr Kovács József szkv. ezredorvosnak, Séra Lajos nyug. őrnagynak, dr Altmann Jakab magánorvosnak és dr Kemény Gyula 37. gyalogezredbeli ezredorvosnak a Vörös Kereszt hadiékítményes II. osztályú diszjelvényét adományozta.

*** Stépán Ferenc itthon.** Rég nem látott, kedves areu fiu tünt fel tegnap Nagyváradon Stépán Ferenc jogszigorló, közöshuszárhadapród érkezett haza több hónapi távollét után az orosz haretérről, ahol a legutóbbi harcokban gránát szilánktól a bal lábán megsebesült. Állapota huzamosabb

kórházi ápolás folytán ma már annyira javult, hogy betétal sántikálva elhagyhatta a kórházat és megjelenhetett barátai törzsasztalánál. Teljes felgyógyulásáig itthon marad.

*** A Katolikus Kör keddi vetítő-estélye.** A Katolikus Kör keddi vetítő-estélyén dr Karácsonyi János prépostkanonok tart nagyérdeklő előadást Przemyslről s az orosz-lengyelországi harcokról. Gyönyörű, színes képekben mutatja be Przemysl ostromát s az orosz-lengyelországi harcokat. A vetítő-estély 5 órakor veszi kezdetét.

*** Katonai kitüntetések.** A király dr Dachler Lajos 1. huszár ezredbeli hadnagynak a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadiékítménnyel adományozta, Gósz Nándor 37. gyalogezredbeli főhadnagyt és dr szentandrászi Joánovich Emil 7. huszárezredbeli hadnagyt a Signum laudissal tüntette ki. Riha Károly 1. oszt. tartalékos számivő altisztet és Főrizs Bálint 1. oszt. patkolómestert a 7. huszárezredben arany érdemkeresztrel a vitességi érem szalagján tüntette ki a király.

*** Kubelik Jan Nagyváradon.** Évekkel ezelőtt hallottuk Kubelik Jan varázshegedűjét Nagyváradon, s most ismét részünk lesz ebben a kivételes műélvezetben. Országos körutra indul a világhírű mester a háborus jótékonyosság szolgálatában s Nagyvárad lesz a legelső állomása, ahol december 1-én tartja hangversenyét a Vigadó nagytermében. Maga Kubelik Jan páratlan művészete elég vonzerő volna a közönségre, de kivülről növeli a hangverseny érdekességét Bán Achillesnének az Operaház kiváló művésznőjének és Diensz Oszkárnak, a jeles zongoraművésznek közreműködése is. — A jótékony hangverseny szezonnak egyik nagy-szerű eseménye lesz tehát a december 1-iki hangverseny, amely bizonyára teljes sikerrel fog járni és szép jövedelmet juttat a Vörös-Kereszt nagyváradai választmányának és a nagyváradai hadiárvának, ennek a két nemes célnak, amely nem hiába vár támogatást mindig oly áldozatkész közönségünktől. A hangverseny jegyei a Hegedűs hírlapíróházban már kapható.

*** Kitüntetett önkéntes ápolónők.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy Ferenc Salvator főherceg az osztrák-magyar monarchia Vörös-Kereszt Egyleteinek védnök-helyettese Wertheimstein Sarolta, özv. dr Harrach Józsefné, Kakas Mimi, dr Balkányi Ernőné, dr Frankó Józsefné és Pelle Mária önkéntes ápolónőknek a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül a Vörös Kereszt hadiékítményes ezüst díszermét adományozta.

*** Leforrázott kis leány.** A háboru folyamán Vég Istvánné kolozsvári-utcai lakos, akinek 7 gyermeke van, kivette nevelés végett a gyermekmenhelyből Mucsi Erzsébet másfél éves kis leányt. Neki három gyermeke a haretéren küzd, azért gondolta magában, hogy a kis leányt is fel tudja nevelni. Ápolta is a kis Mucsi Erzsébetet gondosan, ellátta ruhával s mindenképpen oda-igyekezett hatni, hogy a gyermeket tisztességesen felnevelje. A kis leány is szerette őt és mindig ott botorkált utána. Csütörtökön azonban rövid időre magában maradt a konyhában a gyermek, míg ő vizért ment ki a kútra. A kis leány felügyelet hiányában odatopogott a tüzhelyhez, amely meglehetősen alacsony és azon levő forró vizet tartalmazó fazék után nyult. A fazék megbillent és lezuhanva összeforrázta a kis leányt. Végné, mikor hazajött, nagyon megijedt és nem mert

az esetről jelentést tenni, csak úgy házilag ápolta a gyermeket. Csak tegnapelőtt délután jelentette az esetet a menház gondnokánál, mikor a kis Muesi Erzsébet már nagyon rosszul volt. Tegnap aztán beszállították az összegeget kis leányt a menhelybe, azonban már nem lehetett segíteni rajta, még a tegnapi nap folyamán kiszorított. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy nem-e terhel valakit felelősség a kis leány halálos balesete miatt.

*** Védjük meg a katonáinkat a hideg ellen.** A 4 ik honvéd pótászlóalj parancsnoksága a következő felhívással fordul a közönséghez: A fronton harcoló testvéreink nemcsak az ellenség, hanem az időjárás viszontagságai ellen is kénytelenek küzdeni. Az ellenség leküzdését vállalják ők, az időjárás ellen a mi szeretetünk melege kell, hogy megóvja a hazavendő hőseket. Ezt vállalni és teljesíteni hazafias és testvéri kötelessége az itthonlevők mindnyájának. Nem kívánunk ők sokat: egy-egy pár harisnya, ér- vagy térdmelegítő, hósapka, haskötő, lábszáróvó, vagy nyak- és mellvédő előállítására, esetleg beszerzése kevés költséggel jár s ha mindnyájan hozzájárulunk, kiki tehetsége szerint, könnyen elláthatjuk vele apáinkat, fiainkat, testvéreinket. Felhívom tehát Nagyvárad és Biharvármegye közönségét, iskoláit, intézeteit, hogy vegyenek részt e mindenek fölött álló szent munkában s az elkészített tárgyakat küldjék be a Rulikovszky uton levő honvéd pótászlóalj gazdasági hivatalának, mely azokat megfelelő uton eljuttatja oda, ahol szükségesek. Remélem, hogy mindenki tudja és teljesíteni fogja kötelességét! *Obrincsik István* ezr. s. k. pótalj. parancsnok.

*** Széplaky István temetése.** Óriási részvét mellett ment végbe tegnap délután Széplaky István törvénytörvényes hivatalnok temetése. Ott volt *Ember Géza* vezetés alatt az egész bírói kar. A Lukács György utcai gyászház udvara megtelt jó barátai, ismerősei és mélyen sujtott rokonsága nagy tömegével. A koporsót a koszoruk nagy száma borította, köztük a törvénytörvényes tisztviselők gyönyörű krizantém koszorúja. Széplaky István husz évig volt fáradhatatlan tisztviselője a váradi törvénytörvényeseknek, általános szeretetnek örvendett. Betegsége alatt érte a királyi kinevezés, amely őt magasabb rangra jutatta Sajnos, ezt már nem élvezhette. A Rulikovszky uti temetőben nyugszik.

*** Katonák karácsonyfájára.** — Kuglis nővérek Magyarországról 5 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a bihari katonák karácsonyfájára. Rendelteségi helyére juttatjuk.

*** Lehet még hadikölcsönt jegyezni a nagyváradai ipartestületi Hitelszövetkezetnél.** Indokolt feltételek alapján a m. kir. pénzügyminiszter ur az O. K. H. kötelekésbe tartozó hitelszövetkezetek III. hadikölcsön kísérő jegyzékének beküldési határidejét f. évi november hó 30 ig engedélyezte. Éresztjük tehát, mindazokat, kik a III. hadikölcsön jegyzékére vonatkozó szándékukat nálunk már bejelentették, avagy még ezáltal jegyezni óhajtanak, hogy a készpénz jegyzések intézetünkönél f. hó 30 ig elfogadtatnak. *Nagyváradai ipartestületi Hitelszövetkezet*, miat az O. K. H. tagja (*Mezőy Mihály* utca 4. szám.)

*** Adományok a Vörös-Kereszt központi konyhájának.** A Vörös-Kereszt központi konyhája hálás köszönetet mond a következő, november hó 13 tól nov. 20 ig érkezett adományokért: *Gróf Széchenyi Miklós* megyés püspök 500 fő káposzta,

Mizsálovszky Sándorné: zöldség, káposzta, hagyma, *Immaculata zárda* polg. isk. 4. oszt. növendékei: barack lekvár, 1 üveg rum, dr *Papp Koriolán* szarított gomba.

*** Czillér Imre** nagy áruházában a szokásos nagy karácsonyi vásár kezdetét vette. A cégnek sikerült nagyobb mennyiségű árukat még az óriási áremelkedések bekövetkezése előtt beszerezni és ennél fogva áruaktárát a karácsonyi nagyvásár alkalmából jutányos áron bocsátja a vevő közönség rendelkezésére. Mai hirdetését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

*** Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett H. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

*** Inteligens** román. kath. vallásu komoly asszony házvezetőnői állás keresoime megtudható a kiadóhivatalban.

*** Családi rum** vaníliával vagy ananász ízzel literje K. 3.20. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható *Farkas István „Apolló”* drogeriájában *Rákóczi-ut. 7/B.*

*** Házvezetőnőnek** ajánkozik plébániára, egy uri árvalány, aki a külső és belső gazdaságban jártassággal bír. A főzést teljesen érti. Címe: a kiadóhivatalban megtudható

*** Inteligens keresztény családnál** keresek egy **butorozott szobát** december elséjére, esetleg teljes ellátással. Cím a kiadóhivatalban.

*** Három liter Családi rumot** készíthet bárki pár perezt alatt a *Farkas* féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható *Farkas István „Apolló”* drogeriájában. *Rákóczi-ut. 7/B.*

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Kis király.
Vasárnap este: Cigányprimás.
Hétfőn: Tatárjárás.
Kedden: Hoffmann meséi. (*Babies Vilma* felléptével)
Szerdán: Traviata (*Babies Vilma* felléptével)
Csütörtökön délután (első ifjúsági előadás:) *Cigánybáró*.
Csütörtökön este: Éva. (*Babies Vilma* felléptével.)
Pénteken: Évike. (B-mutató.)
Szombaton: Évike.
Vasárnap délután: Szibil.
Este: Moztündér.

Az első ifjúsági előadás. A Szigligeti színház a hét csütörtökön délután tartja idei első ifjúsági előadását ez évadban, amely alkalommal *Strauss örökség* operettje a *Cigánybáró* kerül színi.

Legujabb táviratok.

Az antant Romániában bizik.

Budapest, november 20. (Saját tud.) Párisból jelentik: *Bryand* a külügybizottságban kijelentette, hogy még mindig adva van Románia fegyveres beavatkozásának lehetősége.

Éjjeli minisztertanács

Budapest, november 20. (Saját tud.) A minisztertanács éjjeli 2 órakor még folyik.

Kitchener Athénbe megy.

Budapest, november 20. (Saját tud.) Athénből jelentik: *Roggei* nagy meglepetésre hire kelt, hogy *Kitchener* lord egy inkálóval Athénbe megy.

A bolgárok harca az angolokkal.

Budapest, november 20. (Saját tudósítónktól.) *Rotterdamból* jelentik: A valandovoi arcvonalon megkezdődött az első ütközet az angolok és bolgárok között. A szerbeknek a *Reznán* és *Ochridán* keresztül való visszavonulását a bolgárok erősen veszélyeztetik.

Az angol felsőházban békéről beszélnek.

London, november 20 (Magyar Távirati Iroda.) A felsőház ülésén *Porismouth* lord kifejtette, hogy a koalíciós kormány hivatalos felfogása és a nép meggyőződése között mély törvény távong. A nép mint nagyobb elgütelenséggel látja, hogy az unionista pártvezérek csatlakoztak a koalícióhoz, a nélkül, hogy azt valamely feltételhez kötötték volna és hogy a párt a liberális kormány hibáival van megterhelve. Az ország mind a két párttal elégedetlen. *Churchill* beszédéből kiderült, hogy a ház nagyon hiányos ellenőrzést gyakorol a kormánnyal szemben.

Ribblesdale lord nem akarja ériatenni azt a határt, a melyet *Courtaey* lord nemrég átlépett. Eutasítja azt a gondolatot, hogy Angliára rákényszerítsék a békét, vagy pedig, hogy az angolok valamilyen békére rá hagyják beszélni magukat, de lehetségesnek tartja, hogy kivezető utat találjanak és oly békét lehessen kötni, a melyet az egyik fél sem kényszerített a másikra. Tiszteséges békekötés előnyös volna Angliára nézve, de úgy látszik, most Angliának oly jól megy a dolga, hogy nem tanácsos békefeltételekről beszélni.

A mechelni bibornok érsek Rómában.

Luzern, november 20. *Luzernből* táviratozzák a *Vaterland*nak: *Mercier* bibornok érsek *Ostendéből* Franciaországon át akart *Turiaba* utazni, de a német birodalmi kormány azt tanácsolta az egyházfejlesztésnek, hogy Németországon és Svájcra keresztül utazzék és expresszvonatot akart rendelkezésre bocsátani Alapítvány tehát a *Petit Parisien*nek az a közlése, hogy a német birodalmi kormány feltartóztatta utjában a bibornokot. *Mercier* érsek Svájcra át utazott.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagy karácsonyi és ujévi eladás már kezdetét vette

CZILLÉR IMRE nagyáruházában

Nagyvárad Szent László-tér.

500 ezer koronás áruraktáram, melyet sikerült a nagy áremelkedés előtt beszerezni, jutányosan bocsájtom eladásra.

Costüm, blous és pongyola kelmék,
Bársonyok, selymek, flanelek,
Barchetek, cartonok, zephirek.

800 drb szövét, selyem crep de chin blous
igen olcsón gyönyörű pongyolák.

Női- és gyermek kabátok és ruhácskák,
Kötények, trico, selyem, cloth és lüster szoknyák
Vásznak, női és férfi fehérműek,
Himzett ágyműtűk.

Jäger alsó ruhák, harisnyák,
Keztyűk, lábszárvédők, sweaterek,
Teljes katonai felszerelések,

Bőr- és acél áruk,

Manicűr készletek,

önborotva (gilette),

Ridicülök, ernyők, utazó- és kézi kofferek,

Szőnyeg, függöny, paplan, utazó- és kocsi-
takarók, pokrócok.

Kötött női kabátok.

Szőrmék 20 koronától 1000 koronáig.
Kézimunkák a legnagyobb választékban
Rüschök, csipke és lino divat gallérok a legszebb kivitelben.

Nagyvárad város tanácsa.

33726—1915 szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. honvédelmi minister ur 1915. évi november 11-én kelt 242790—1915 számú körrendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 36 §-a és az 1914 évi L. t. c. 17 §-a alapján a következőket rendelte:

1 § A kit a hatóság a törvény értelmében személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelez, az a hatóság rendelkezésének az abban megszabott módon és időben pontosan eleget tenni köteles és az alól a kötelezettek szökéssel, elrejtéssel, fondorlattal vagy bármi egyéb módon magát jogosulatlanul kivonnia vagy azt megkísérelnie nem szabad.

2 §. Oly tárgyat a mely a törvény értelmében hadiszolgáltatásként igénybevehető, az átengedési kötelesség kijátszása végett elrejténi, eltitkolni, használhatatlanná tenni vagy az átengedésre kötelező hatósági rendelkezés vétele után őrzésének rendes helyéről eltávolítani nem szabad.

A hadiszolgáltatás tárgyának a hatóság vagy közvetlenül a katonaság által

való elvitelét, birtokba vagy használatba vételét a kötelezett ellenszegülés nélkül tűrni köteles.

3. §. Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914 M. t. c. 17 §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanily büntetés alá esik az is, aki mást a jelen rendelet rendelkezéseinek megszegésére szándékosan reábir vagy reábirni törekszik.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbiróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

4. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A fentebb közölt miniszteri körrendelet folytán figyelmeztetem mindazokat, a kik a hatóság által személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra köteleztetnek, (katonai célokra igénybevev munkásokat, fuvarosokat, a hadiszolgáltatási törvény alapján igénybe vett ingatlanok tulajdo-

nosait etc.) hogy ezen kötelezettségeiknek a jelenlegi viszonyok között mindennek előtt álló cél: a haderő érdekében feltétlenül és pontosan tegyenek eleget, mert ellenesetben a kihágást elkövető egyénnel szemben a kihágási büntető eljárás meg fog indíttatni.

Nagyvárad, 1915 november 17.

Rimler Károly
polgármester.

500 v. 600 darab
KARACSONYFÁT

1., 2 és 3 méteres nagyságban megvételeire keresek

Antalfy József
könyvkereskedő.

Debrecen, Szent Anna-utca. 13.
ahová az ajánlatok kéretnek.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelky-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy terekkel) jutá-
sáron azonnal eladó. Részletes feltételek megtud-
hatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hün-
gária építőgyár r.t.

A Szív

✠ A JÉZUS-SZÍV SZÖVETSÉG HETI ÉRTESÍTŐJE ✠

MEGJELENIK:
MINDEN SZOMBATON.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20.

KIADJA:
A JÉZUS-SZÍV SZÖVETSÉG.

Hogyan?

Hogyan lehet az, hogy szenvedve boldog lehetek? Emberi erőt meghaladó kérdés. Azt könnyű volt megírnom, a való tényeket szemem elé állítanom, hogy a Krisztust-követők igaz tábora szenvedve is boldog volt. Arcképcsarnokukat csak úgy sebtiben minap bemutattam neked. De a *hogyan*-ra a világos választ megadni már nem oly könnyű tudom. Ne is keresd e választ aggályosan. Hisz, ha testedben szenvedsz, beteg vagy, nem fessegeted orvosodnál sem, hogyan fog meggyógyítani. Rábízod magad, mert tudod, hogy érti mesteriségét, jó ember is. Hallottad ezt róla, vagy már előbb magad is tapasztaltad. Hidd el, ha kérdeznéd is, nem mondaná meg. Legalább nem egészen. Sokszor nem is szabad megmondania. Legalább neked nem, aki beteg vagy. Így tesz az Isten is, a mi beteg szívünk orvosa. Bizalmat követel tőlünk s teljes átadást. Joggal; mert rámutathat alkotásaira; mennyi boldogtalan szívet boldogított! Ő érti a dolgát. Ráhangyhatod magad minden körülmények között; mert mindentudó és mindenható orvos Ő s hozzá még téged nagyon szeret. A *hogyan*-t azonban ne kérdezd tőle sem.

De te mégis kérdezed. Kíváncsi vagy; mert ember vagy. Van eszed, amely kutatja a dolgok okát. Amennyire lehet tehát, amennyire az ész és hit világát a kereszt titkainak mélyére, néminemű választ adok itt arra a *hogyan*-ra is.

Hiszesz? Jézus mondta: „Jöjjetek hozzám, mindnyájan, — tehát te is, — kik fáradoztok és terhelve vagytok s én megenyhítek titeket“. — Beszélte-e egyetlen ember is így e siralomvölgyben? Tudatában van Jézus, hogy ő Isten és hogy „mindnyájunkat“ meg tud nyugtatni. Ismer ő mindnyájunkat. Figyeld meg! Jézus megmagyarázza a *hogyan*-t. De ez a magyarázat még megfoghatatlanabb az észnek, egészen isteni. Hogyan enyhít meg minket Jézus? „Vegyétek reátok az én igámat és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű s nyugalmat fogtok találni lelkeiteknek. Mert az én *igám kellemes és az én terem könnyű*“. Érdekes. Tehát az Úr a „fáradozókat és megterhelteket“ azzal enyhíti meg, azzal nyugasztalja, hogy igába hajtja nyakukat és újabb terheket rak vállaikra. Beszél így ember? Nem nevetnők-e ki, ha így akarna vigasztalni minket embertársunk? Csak Jézus beszélhet így, mert ő Isten. Mint Isten alkotta a te szenvedő szívedet és ismeri azt. Tudja a gyógykezelés mikéntjét. Meggyógyít biztosan, mert szeret.

De hát *hogyan*? Igával, teherrel a szenvedőt boldogítani tán még sem lehet. Ki a törődött nyakat az igából, le a terhet a görnyedező válláról; ez könnyít, ez nyugtat meg. Ugy-e? Igen, az ember így gondolkodik és cselekszik. De Istennek úgy tetszett, hogy másképen csinálja. Megakarta hatalmát mutatni, hogy ő igával jobban könnyít és megterheltezzel jobban boldogít. Az Isten nem ember. Isten hatalmas beavatkozása a mi szenvedő sorsunkba a *csodálatos kegyelemmel* történik. Ami a természetnek iga, az a kegyelemnek boldogító kellem; ami a természetnek teher, az a

kegyelemnek nagy könnyűség-gel magasba emelő pihe szárny; ami a természetnek öröm; ami a természetnek „feszítsd meg őt“, az a kegyelemnek husvétii Alleluja. Szóval a szenvedésben nem a természet ereje tesz boldoggá, hanem a vigasztaló kegyelem mindenhatósága. Az a három ifjú a babyloni kemencében a természet szerint tűzben volt, elégték volna, de a kegyelem által hajuk szála sem pörzsölődött meg; a kegyelem fuvalma és harmata hűsítette meg a lángoló tüzet és — tudtak énekelni hangosan, örömitta. Nos, a mindenható Úr Jézus szavát adta, ha híven szolgálj neki, ha szereted, akkor kerülj bár te is a szenvedés égő kemencéjének lángjaiba, csodálatos szere, a kegyelem fuvalma s harmata fogja ellensúlyozni az égési sebeket; vagy nem érzed a szenvedést, vagy hatalmasabb erő magad fölé emeli lelked nemesebb részeit s te szenvedve boldog maradsz.

A *hogyan*-ra ez az Úr válasza. A kegyelem által lesz a szenvedés boldogság.

Szerezd meg magadnak a dús kegyelmet igaz istenes étellel; imádkozzál gyakorta, hogy tudjál boldogan szenvedni s a dús kegyelemmel előbbre jutsz a boldog élet isteni művészetében.

De van a *hogyan*-ra más válasz is. Erről majd máskor.

Vasárnapi evangélium.

Sz. Máté 24. r. 15—35. v.

Az időben, mondá Jézus az ő tanítványainak: Midőn látjátok a pusztulás utálatosságát, melyet megjövendölt Dániel próféta, állani a szent helyen, — aki olvassa, értes! — akkor, akik Judeában vannak, fussanak a hegyekre; és ki a házaton van, le ne szálljon valamit elvinni házából, és ki a mezőn van, vissza ne térjen elvinni kötösét. Jaj pedig a nehezkesekek és szoptatóknak ama napokban! Imádkozzatok pedig, hogy futástok ne legyen télben, vagy szombaton. Mert nagy szorongatás leszen akkor, minő nem volt világ kezdetétől mindéddig s nem is leszen. És ha meg nem rövidítettétek azok a napok, egy ember sem szabadulna meg; de a választottakért meg rövidítettétek ama napok. Akkor, ha valaki mondja nektek: Ime itt a Krisztus, vagy amott; ne higyjétek. Mert támadnak hamis Krisztusok és hamis próféták; és nagy jeleket és csodákat tesznek, úgy, hogy tévedésbe hozzák (ha lehet) még a választottakat is. Ime eleve megmondottam nektek. Ha tehát mondják nektek: Ime a pusztában vagyok, ki ne menjetek; ime a rejtkehelyeken, ne higyjétek. Mert valamint a villámlás napkeleten támad, és látszik napnyugatig; úgy leszen az ember fiának eljövetele is. Ahol a test vagyok, oda gyűlnek a sasok is. Mindjárt pedig ama napok gyötrelme után a nap elsötétedik, a hold nem ad világosságot, a csillagok lehűlnek az égről s az egek erei megindulnak. És akkor feltűnik az ember fiának jele az égen; és akkor majd sírnak a föld minden nemzetségei, és meglátják az ember fiát az ég felhőiben jóni nagy hatalommal és fénnyel. És elküldi angyalait harsonával és nagy szózáttal; és egybegyűjti az ő választottait a négy szélről, az egek végétől azok határáig. A fügefáról pedig vegyetek példát: Midőn immár aga gyenge, s levelei sarjadnak, tudjátok, hogy közel van a nyár. Azonképen ti is, midőn látjátok mindezeket,

„A Szív“ előfizetési ára egész évre 3 korona. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. szám.

tudjátok, hogy közel van az ajtóban. Bizony mondom nektek, hogy el nem múlik a nemzedék, mígnem mindezek meglesznek. Eg és föld elmúlnak, de az én igém el nem múlnak.

1. „Akkor feltűnik az ember fiának jele az égen“. — A zsidók husvétja előtt történt déli órákban; rendkívül nagy népsokaság tömörült össze a Kálvária tövével. A domb magaslatán feltűnt a kereszt a felirattal: Názáreti Jézus, a zsidók királya. Ezer és ezer kíváncsi szem nézett fel a gyalázat, a szégyen fájára és mindnyájan „látták őt, akit átszúrtak“; „nincs neki ékessége, sem színe; nézték őt, s nem volt tekintete, hogy kívánták volna őt“.

Múlnak az évek; letűnnek a feledés mélységébe az évszázadok, nyomtalanul eilannak az évezredek is, megjön a nagy nap, az Isten haragjának napja. Kítör az igazi világháború. Leirhatatlan borzalmai romba döntenek mindent. Akkor feltűnik az égen a kereszt — fénnyel és dicsőséggel, s megjelenik az ember fia hatalommal az ég felhőin.

A kereszt felmagasztaltatása ez.

Mindenki, aki Adámtól kezdve élt, megjelenik a Világbíró ítélőszéke előtt. Látni fogják, akit átszúrtak; de sebei most tűndökölnek, ragyognak, mint őt fénylő csillag. A keresztet meglátják mindnyájan, de más és más érzéssel tekintenek reá.

2. „Tehát csalódtunk, tévedtünk“. Így kiáltanak fel az Annások, Kaifások, Judások, Pilátusok. Ez az, akit mi halálra ítéltünk és ime most Ő ítél el minket. Itt állnak a Nérók, Dioklécianók ő- és újkori színezetben. Ennek a jelnek üzentünk írtó háborút. Üldöztük tüzzel-vassal, a gúny, rágalom, hazugság fegyverével; üldöztük toltal a szerkesztőség íróasztalánál, szóval az iskola katedráin, a népgyűléseken... Mit éreznek majd az atheisták, akik az ékesszóló szemfényvesztés minden eszközt felhasználták, hogy Isten létét letagadják? Most bevallják, hogy van Isten. De ezen hitvallomásuk már nem használ nekik semmit. Mily meglepetés ér azokat, akik a tudományos kutatás- és szabadgondolkodásra hivatkozva, tagadták Krisztus istenségét, történelmi szereplését. Kényszerülve leteszik a hitvallomást: „Hiszem Krisztus istenségét. De már késő!“

A kereszt előtt állnak azok is, akik a kereszt kegyesen, szelíden hívó szózatát nem akarták megérteni. Ez az a jel, mondják majd, amellyel megjelölték homlokomat, mellemet, hogy a Megfeszítettnek elvei szerint gondolkodjam, szóljak és érzek; de én nem akartam mindezt, a világnak elvei szerint indultam. Hányszor tekintett reám ez a kereszt, jogos szemrehányást téve életem miatt, de minden szavára süket és néma maradtam.

3. Nagypénteken az Egyház gyászruhát ölt magára. Kesereg, sír, amint az egyszerűltnek halálán szokás szomorkodni. Az oltáron áll a kereszt. Jöjjetek, — így szólítja meg hű gyermekeit az Anyaszentegyház, — imádjuk, tiszteljük üdvösségünk jelét! Ugyanezen Egyház a diadal sz. mámorában rámutat az ítélet napján a győzelmi zászlóra.

Ó mily örömmel telnek el most a sz. Szív tisztelői. Meglátják Jézust, már nem a sz. ostyának hófehér leple alatt, hanem szín-

ről színre. Hányszor imádták Őt, hány-szor egyesültek az Ő sz. Szívvel. Vele viselték a megaláztatások töviskoronáját, járták a hosszú, kínteljes keresztútát. Mindez most elmúlt. Testüket már nem kínozza a betegség; szívükbe már nem hatol a szomorúság, bánat; a halál keserű serlegét már nem fogják megízlelni. Jézussal lesznek mindörökké. Mert Ő személyesen hívja meg őket a nagy mennyei lakomára: „Jöjjetek, Atyám áldottjai!”

Jézus Szíve hűséges szív. Azért ne essél kétségbe, ne csüggedj, ha most sokat kell szenvedned. Felvirrad számodra is a halhatatlan élet verőfényes napja, mely nem borul soha ködbe, soha éjhomályba, hanem ragyogva ragyog szünős-szüntelen az örök igazság tengerfényében, mert „akkor feltűnik az ember fiának jele az égen és meglátják az ember fiát az ég felhőiben jönni nagy hatalommal és fenséggel”.

MIT KELL TUDNUNK KATHOLIKUS HIT ÉS ÉRKÖLCSTANBÓL

A „hősi cselekedet”.

Egyre hősről és hőstettekről beszélünk ma; számos családnak büszkesége lett, hogy egy érdemjelles, kitüntetett vitézre mutathat körében; sok ifjúnak szíve-vágya most a harci báber.

Hősök azok is, akik önfeláldozó felebaráti szeretettel ápolják a betegeket, sebeket enyhítve, rokkantakat vigasztalva.

Van a hősiességnek még egy más gyakorlata is, melyre ép november hava int, amelyet mindenki véghez vihet, csak legyen elég bátor szeretete az elesett hősök iránt.

A tisztítóhelyen szenvednek a lélek sebesültjei; a purgatórium „a jó Isten kórháza”, — amint azt egy nagyon szép füzetke írja: nevezi* — ahol az isteni igazságosság gyógykezelésében tisztulnak meg a lelkek az ég számára.

Nem lehetsz ápolónő? Nem teljesíthetsz hősi szolgálatot a tábori sebesültek között? Jelentkezzél a jó Isten előtt lelki szanitécnek, hősi szeretet-áldozat árán gyógyítsd a bűn által ejtett sebeket a purgatóriumban szenvedő lelkeken.

* A jó Isten kórháza. Irta Müller Lajos S. J. Ugyanaz németül: Des Lieben Gottes Siechenhaus. Megrendelhető a Mária-kongregáció kiadóhivatalában, Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. sz. alatt. Ára 10 fillér, 100 példány 8 korona.

TÁRCA

Háborús epizódok.

Az első volt a szent-Szív zászlók között. „Jézus Szíve neked élünk, neked halunk!” Ez a felirat díszítette a szép zászlót, melyet husvét napján szenteltem meg. Azóta több csatában — a vérengző zaleszczykiben is — ott lengett, s az alatta küzdők győztek mindig! A zászlótartó megsebesült ugyan a kezén, de oly szerencsésen, hogy épségben maradt a karja. Büszke a sebre, melyet a szent Szív zászlaja hordozásáért kapott.

Egy kálvinista kapitány rózsafüzért s édes anyjától búcsúerekként kapott kedves Mária-képet mutatott. Mindkettőt átjárta a golyó még pedig a szíve közelében. Nem véletlen, — mondotta e derék tiszt — hanem egyenes égi beavatkozást ismertem fel s míg élek hálás tisztelője leszek az égi Szűznek.

Csontszú kínozza N... tiri őrnagyot. Midőn bekopogtatok hozzá, épen megint szörnyű fájdalmak gyötörték. Megvigasztalni iparkodom, a keresztben szenvedő Úr Jézus példájával. „Ha Ő nem lenne, — mondta a beteg — már rég beleőrültem volna szenvedésembé. Kérem hozza el Őt;

A jó Isten kórházából mindenki gyógyulva kerül ki; a purgatóriumból mindenki az égbe jut; — de hogy a lélek gyorsabban jusson fel a béke honába, hogy sietessük teljes felépülését, az jórészt tőlünk, a mi buzgóságunktól függ.

Eddigi számainkban már szóltunk a tisztítóhelyről és előadtuk a szentírás, a trienti zsinat és a szentatyák tanát, hogy imáinkkal, jócselekedeteinkkel, nevezetesen a szentmiseáldozattal segíthetünk a szegény szenvedő lelkeken.

Most a lelki-segélyakció egyik különös, nagyszerű módjáról, az ú. n. hősi cselekedetről mondunk néhány szót.

Miben áll a hősi szeretetáldozat? Abban, hogy a purgatóriumbeli lelkek javára összes cselekedeteink elégtételi értékéről és a nyert búcsúkról, sőt még azon elégtételről is lemondunk, amelyet holtunk után értünk felajánlanak.

Hősi ez a cselekedet azért, mert így a mi lelki adósságunk törlesztetlen marad és így kitesszük magunkat annak a lehetőségnek, hogy mi magunk a tisztítóhelyen tovább maradunk. Ép ebben áll az áldozatkészség hősi volta.

De azért ne félj annyira kedves hívő lélek ettől a kockázattól. A csodálatos kenyérszaporításkor a tanítványok is csak öt kenyeret osztottak ki az éhező népek és 12 kosárnyit szedtek össze a maradékból. Megmagyarázom e hasonlatot. Ime, minden jócselekedetünknek négy-féle értéke van, ha azt a kegyelem állapotában visszük végbe:

a) Mindenek előtt Istent megdicsőíti. Ezt nem lehet a purgatóriumi lelkeknek adni, ez a cselekedet oly belső értéke, mely egyenesen Istenre vonatkozik. De a cselekedetnek Istent dicsőítő értéke ép az áldozatkész szeretet hősiesség felajánlása folytán nagyban emelkedik.

b) Továbbá minden jótettünk gyarapítja a kegyelmet bennünk s ezzel természetfölötti érdemünket, becsünket Isten előtt. Ez az érdemszerző értéke erényes cselekedeteinknek, amelyről szintén le nem mondhatunk; ez a mi saját belső értékünk, a természetfölötti rendben. Amde érdemszerzőbbé is válik minden tettünk ép a hősi szeretetáldozat révén.

c) Van még esdeklő jellege is minden jótettnek, amennyiben Isten testi-lelki javakban részesít értük. Ezt sem adhatjuk, legalább legnagyobb részt nem adhatjuk az elhunytaknak, mert nekik ezen kiesdekl

javakra nincs szükségük, nem részesülhetnek már azokban.

d) Így tehát jó tetteinknek csak a 4-ik értéke: az elégtételi része marad fenn, melylyel szabadon rendelkezhetünk magunk, vagy a purgatóriumbeli lelkek javára. Tehát csak erről mondunk le a hősi szeretet gyakorlat által.

Csak ne féljünk nagylelkűen hősi szeretetet gyakorolni szenvedő elköltözötteinken. Szent Brigitta azt írja: „Ha mi kiszabadítunk egy lelket a tisztítóútból, Krisztus úgy veszi, mintha csak Ő vele gyakoroltuk volna ez áldozatos, szabadító tettet; és bizonyosan egykoron, ha mi leszünk ott, vizionozza azt nekünk.” A szent ezen szava XIII. Benedek pápát arra indította, hogy nyilvánosan, a szószéken ajánlotta fel minden elégtételi cselekedetét, a tisztítóhelyen szenvedők javára. IX. Pius pápa 1852. szept. 30-iki levelében a hősi cselekedet „a szegény szenvedő lelkek legnagyobb vigaszának” nevezi.

Az egyház sok búcsút és kiváltságot köt hozzá; nevezetesen, hogy aki e hősicselekedetet gyakorolja, az minden búcsút, melyet a szentszék eddig engedélyezett, vagy engedélyezni fog, a szenvedő lelkekre alkalmazva nyerhet el.

A felajánlás a következő vagy hasonló módon történhet:

„Isteni Szív, szentséges szíved s az egész mennyei udvar előtt ezennel ünnepélyesen lemondok összes cselekedeteim elégtételi értékéről, az összes szent búcsúkról, amelyeket elnyerhetek s el is akarok nyerni; lemondok továbbá mindamam elégtételtől, amelyet halálom után érettem bemutatni fognak; és mindezt a boldogságos Szűz, a purgatórium Királynője szentséges keze által neked átadom, hogy azt bölcs belátásod szerint a tisztítóúton szenvedő gyermekeid javára fordítsad. Viszont csak annyit kérek, hogy téged mindjobban szerethesselek.”

Természetesen ez a felajánlás nem kötelez bűn terhe alatt; aki tehát azt visszavonná, ezzel nem vétkeznek.

Hogy pedig minél többet segíthess felajánlásoddal a szenvedő lelkeken, őrizd meg állandóan a kegyelem állapotát; mert bíz a halálos bűnben lévő lélek nem képes sem érdemszerző, sem elégtételi cselekedetre, mivel olyan mint a kihalt, kiszáradt fa, melyen nem terem semmiféle gyümölcs. Ha folyton a kegyelem élteti lelkedet, akkor minden jótetted értékes, akkor a tisztítóhely irgalmas szamaritanusa lehetsz, akit folyton körüljár és minden léptéveljártával egy-egy enyhítő balsamcseppet önt a szenvedő lélekre.

adja fel a szent kenetet, holnap megoperálnak!” Egy-kettőre visszaérkeztem a Szent-séggel. „Aldjon meg!” — szolt, midőn beléptem. Örömkönny pergett szeméből, mikor a három szentségben részesítettem. — Az operáció jól sikerült, mert nemsokára névjegyet küldött szolgálójával, hogy jöjjenek el másnap hálaadó szent misét mondani a szent Szívnek.

A József-körút egyik sarkán szörnyen káromkodott a kocsis, midőn a sörshordót a vendéglőbe cipelte. Ép arra ment egy katona is, hallotta a förtelmes káromkodást. Megvárta a kocsiszt míg kilép a kocsmából, s elébe állva azt kérde: „Volt-e már a háborúban?” Alig mondta a kérdezett, hogy nem, már is ott termett a pofon az arcán. Még egyszer kérdezi a katona: „Volt-e már a háborúban?” A kocsis ki se mondta a második „nem”-et, máris megkapta a második pofont. „Ne káromolja tehát az Istent, mert Rája szükségünk van a háborúban!” Mindenki megtapsolta e talpraesett vitézt, aki a törvénykönyvünk káromlást tiltó paragrafusának gyors hadiigazságszolgáltatással szerzett érvényt.

Egy egyszerű közbaka ujját leszedte a srappell s kezefejét is erősen megcsontkította. Éjjel-nappal nagy kínokat állt ki. De sohasem sírt, sohasem panaszkodott. Vig lelkelete környezetét is vidámságra han-

golta. Egyszer megkérdeztem: Vitéz uram, honnan lelkében e vígság? — Főtisztelendő úr, — felelte a legény — ha nagyon fáj a kezem, odatartom az Úr Jézus képéhez s ezt mondom: Ald meg Jézusom! Egyideig ránézek s elfelejtem, hogy szenvedek.

Több száz katona jön a szent Szív templomba századparancsnokkal élükön. Sorra gyónnak a bakák, csak tisztük nem; felveszik a szent skapulárét is mind, csak tisztük nem. Másnap kora reggel jönnek az Úr szent asztalához. Kimenet N... előkelő hölgy megajándékozta szép szent Szív éremmel a tiszt urat is, ki azt művelt eleganciával köszönve el is fogadta. Visszatér a kaszárnyába. A vitézek arcáról, ajkáról öröm áradoz. A századparancsnok bámulja, hogy ezek oly boldogok. S ő nem.

Déltájt csönget valaki portánkon. A századparancsnok hivat. Lejövök. „Főtisztelendő úr, én is oly boldog akarok lenni, mint katonáim, részesítsen a szentségekben s adja föl nekem is a skapulárét! Egész reggel bámultam katonáim szokatlan örömet, ki-mondhatatlan boldogságukat!”

A Baross-utcán a klinikáról felszáll a villanyosra X... kapitány legényével. Vele egy időben nem honi típusú előkelően öltözött két úriú is. A sebesült tiszt odaszól legényéhez: „Töröld meg arcomat”. A jelen-

Aki még mindig bántortalan ezen szent elhatározásra, annak szeretném Jézus irgalmas Szívének szemrehányó szavait megismételni: „Kicsinyhitű! Miért kételkedel”. Elfelelted a hegyi beszéd értelmét: „Baldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek”; és „amely mértékkel mérték, oly mértékkel méritek vissza nektek”. Ez a szeretetgyakorlat százszoros gyümölcsöt terem az örök életre.

JÉZUS SZÍVÉ TISZTELETE

Távoli hang.

Tehát napfényre került Jézus Szíve Szövetsége. Tehát szerény munkaköréből kiemelték és átadták a nagy nyilvánosság.

Jól van ez így? Ki tudja?

Manapság oly nagy dobra ütnek minden kicsiny kezdeményezést is, mintha a világ üdve fordulna meg rajta. Aztán, alig hogy felocsudunk álmélkodásunkból, máris vergődésnél egyebet nem látunk. Több sokszor a hiúság, mint a valóság.

Jól esett Jézus Szíve Szövetségében az ellenkezőre ismerni. Jó volt benne igénytelen, zajtalan munkálkodást meghonosítani. Minél kevesebb volt a zaj, mivel teljesen hiányzott a pózolás, azért és annál nagyobb erővel dolgozott a kegyelem, annál szebben virágzott a természetfölötti élet: mi sem vegyült bele a föld porából.

Maradhatott volna minden így, a régi keretek között. Ám az isteni Gondviselés másképp intézkedett. Itt is érvényesült: „Ember tervez, Isten végez”. Belevitték Jézus Szíve Szövetségébe Üdvöztönk intelmét: „Ugy világossodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák az emberek a ti jótetteiteket és dicsőítsék Atyátokat, aki mennyekben van”.

Legyen hát közös immár országos kincsünk ez a tisztán kegyelmi élet működésére épített egyesület: Jézus Szíve Szövetsége.

„Gyümölcsseiről ismeritek meg őket” — mondotta édes Üdvöztönk. A Jézus Szíve Szövetségének kebelében született meg „A Szív” ujság, ez a szövetség, adott okot, alkalmat ennek megteremtésére. Ily édes gyümölcsseivel méltán lép Jézus Szíve Szövetsége a nyilvánosság elé. Mert hát lap még nem találta úgy el a hangot a hívő lelkekhez, mint ez „A Szív” ujság.

levők, a két héber fiatal nőt kivéve, megilletődve néztek a vitézre; csak a két dáma vigyorgott éktelenül. Feláll erre a kapitány s szolgájával lehúztatja kabátját s így szól: „Nos, van-e még kedvük nevetni. Nevesenek az önök kávéházi hőseiken”. Mindkét kezére ugyanis csonka volt a dicső kapitány. — A közönség a legközelebbi állomáson letuszkolta a furcsa utazókat a kocsirol.

Kérdezek egy vidámlelkű katonát, miből meríti rendíthetetlen vidámságát. „Két aranyos múból. Állandóan magammal viszem egyik zsebemben Kempis Tamást, a másikban a szent Evangéliumokat”.

Páli szent Vince így nyilatkozik a betegápolásról: „A betegek nem esnek terhére a háznak, ők csak áldást hozhatnak intézeteinkre, nekik nagy érdemeik vannak Isten előtt az által, hogy szenvedéseiket türelemmel viselik és az ápolók érdeme nagyobb, mintha egészségesek volnának s úgy működhetnének a közjó és az Egyház ügyeinek előbbrevitelén. Én inkább kész vagyok az összes kelyheket eladni, mintsem hogy egyetlen egy betegnek megtagadnám azt, amire szüksége van”.

A magas püspöki kar buzdítja a híveket, hogy nagylelkűen jegyezzenek a hadikölcsönre!

„Ez hiányzott nekünk, hívő lelkeknek”, — hangzik fel mindenfelől a buzgók táborából. — Ne szarítsák ki a mi hívő lelkünket üres vitatkozásokkal, ne tállaljatok nekünk csak lelki békénket zavaró ú. n. szórazótató híreket, mi arra nem szorultunk rá. Nekünk tartalmas lelki táplálék kell, mely Jézus Szívének melegéből meríti éítő, tápláló erejét.

Igazán nincs szebb ujság „A Szív” ujságnál. Annak Jézus Szíve a kalamárisa, annak Jézus Szíve-vére a tintája, Jézus Szívének lángoló szerelme a pennája. Minden szava, minden betűje tüzet fog az emberi szívekben. Nem hiába, hogy a templomból visszük* s azt hisszük még mindig a templomban vagyunk, mikor azt csendes otthonunkban áhitatos lélekkel olvassgatjuk.

Már ha a kegyelmi életet annyi melegséggel gondozó Jézus Szíve Szövetsége hozta világra „A Szív” ujságot, ismerje „A Szív” ujság is legszentebb kötelességének, hogy a kegyelmi élet ápolásával tölti be az isteni Szívtől reá bízott legszebb hivatását. Tegye pedig azt elsősorban épp Jézus Szíve Szövetségében.

És ez meg is történik. Nemde azért érdeklődnek buzgó olvasói a Jézus Szíve Szövetségé iránt, nemde azért lebbentette fel működésükről a fátyolt ez az ujság, hogy az isteni Szív, legszentebb Szövetségünk köré csoportosulva, az ő szeretetének birodalmát kiterjesszük, hogy Jézus uralkodjék a szívekben.

Mi is hát e Szövetség? Jézus Szíve tisztelőinek válogatott kisded csoportja. Miként a tanítványok csapata fölé emelkedett a tizenkét apostol kisded csoportja: azonképen lépnek szorosabb kötelékbe Jézus Szíve Szövetségének tagjai a Szent Szív társulatának buzgó tagjaiból. A „Jézus Szíve Társulat” iskolája „Jézus Szíve Szövetségé”-nek. Csak az előzőleg kipróbált erőket veszi igénybe apostoli munkájában. A kevesebb munkaerővel bíró tagokat szépen benn hagyja tovább is a Jézus Szíve társulatában. Nincs hozzá minden hívőnek kedve, ideje, hogy a Szövetségnek bensőséges apostolkodására is vállalkozzék.

Mikor egyszer Jézus Szíve társulatában valaki eljutott a heti áldozásig, tehát hetenkint legalább egyszer szívébe fogadja Jézusnak élő Szívét: akkor meg van benne Jézus Szíve Szövetségének alapföltétele és alapvonása, amelyre építi belterjesebb s külterjesebb lelki sáfárságát: saját lelki életét és a lelkek megszentelését. Szabályzatának minden többi pontja a papiron, működésének minden tere meddön marad, hamar kimerül buzgóságában és buzgólkodásában, ha ama kettős alapföltétel nem részesül kellő figyelemben, kitartó ápolásban: Jézus Szívének valóságos tisztelete és a heti áldozás. Ez minden programpontra előtt áll; a többi azután jön. Hogy a tagok az anyagi karok szerint csoportosulnak, ez melegebbé, érdekesebbé teszi a tagoknak egymáshoz való viszonyát. Hogy a tagok havonként összegyülekeznek, havi erénygyakorlataikról beszámolnak s a további működés gyakorlati oldalát meghányják-veik egy kis „csak azért is” hangnemből tartott, rövidesen végzett közös ájtatosság mellett, ez a testületi életet fűzi szorosabbá, az apostolkodásba önt tartalmat és fölvilanyozza az ügybuzgóságot. Szép csendesen ápolgassuk tehát egyik vállalatunkat a másik után: de Jézus Szívének tisztelete és a heti áldozás vigye mindig a vezérszerepet.

Ha „A Szív” ujságnak a Jézus Szíve Szövetség szervezésére, kiterjesztésére irányuló fölszólítása, buzdítása hamarosan neki szalad más kisebb jelentőségű csoportosulásnak, megengedem, valamelyes jót el főg érni, de messze marad a Szövetség eredeti eszméjétől s ha a Szövetség

* A legtöbb helyen a templom ajtóiban árulják „A Szív”-et buzgó hölgyek, akik a kiadóhivataltól nagy csomagban bizományba veszik át lapunkat.

elsekélyesednék, ismét ott lennének, a hol voltunk: a kezdet kezdetén.

Legyen tehát „A Szív” ujság gyűjtogató; gyűjtogassa a hívek szívében az isteni Szív lángoló szeretetét: de mikor magát a Szövetséget kiterjeszti, el-el kell járnia háztűznézni magába Jézus Szíve Szövetségébe s ott gondoznia szeretettel a tűzhelyet, ott erősítenie magát a Szövetséget.

EGYHÁZI TÖRTÉNELESEM

A katakombák egyháza.

II.

Mintha csak azért szálltak volna alá a föld mélyébe az első keresztények, hogy emlékeik ragyogó bizonyítékul szolgáljanak az Egyház igazsága mellett. Közel másfélszáz évig maradtak e szent helyek föltáratlanul és az alatt milliók lelkében burjánzott föl a vád az Egyház ellen, hogy eltért az őskeresztény tanok igazságaitól, eltért az evangélium szellemétől.

Az őskeresztény idők szelleme kitört földalatti sírjából és odaállott az Egyház mellé megdönthetetlen bizonyítékul. Alig van dogma, melynek őskeresztény igazsága mellett ne állna oda a katakombák tanúsága.

Támadják a fülbe gyónást. A legrégebb katakombában, szent Petronillában, kit a hagyomány szent Péter leányának tart, ott van a gyónató szék és egy fali festmény, mely azt a jelenetet ábrázolja, mikor a bűnös térdelve vallja be bűneit a gyónószékben ülő papnak. Ez a katakomba a Kr. u. első századból, tehát az apostolok közvetlen utódainak korából való. És ime fülbe gyónás ábrázolását őrizé meg.

Szent Kalisztus katakombáiban a hosszú, üreges folyosók tágasabb csarnokokba nyílnak. Megkülönböztetett helyen, külön koporsókban a pápák sírjai vannak. A hívők, a mártírok százezreinek sírjai között csak a pápák kapnak megkülönböztetett sírhelyeket, külön kápolnában. És nem falba vájt sírüregekben, de külön koporsókban fekszenek. Ime a katakombáknak némán is oly beszédes, bizonyítéka amellel, hogy a pápákat a legelső keresztények idejében is az Egyház fejének ismerték el, akiket megkülönböztetett külön koporsó illet meg.

Tiszteljük az ereklyéket. Az oltárokon, az oltárkö alatt szent ereklyék vannak elhelyezve. A pap a mise alatt ezek fölé helyezi el a kelyhet. Szálljunk alá a katakombákba és meglátjuk ott annak bizonyítékát, hogy ez is őskeresztény szokás. A pápák sírkápolnájában ott díszleleg az ősi szentmise áldozat képes ábrázolása. Az áldozó pap a pápa koporsókövén mutatja be a szentmise áldozatot. Mi más ez, mint az Egyház mai szokásának ősi formája.

És az ereklyetisztelet további ősi bizonyítéka? Ha a katakombák száz kilométerekre terjedő, még föl sem tárt sírfolyosóin járunk egy-egy — óh de számtalan sok — sírföld lap mellett, a falüregben egy üvegcsét látunk. Valamikor vér volt benne, a sírjában nyugodó mártír vére. Mint szent ereklyét odahelyezték a mártírok vérével kivül a síron, hogy az ott járó hívek emlékezzenek rá az ott eltemetett szent mártírra.

És a szentek tisztelete? Az ősi Egyház a mártírokat ismerte szenteknek és mikor külön jelvényt ad sírukra: a vért megőrző üveget és a sírfeliraton az örök dicsőség palmaágát, nemde azért teszi, mert a szenteket tisztelte. És a feliratok ezrei bizonyítják, hogy imádkoztak hozzájuk, közbenjárásukat kérték. De van ennek a tiszteletnek egyéb néma tanújele is, a meg nem nyitott mártír síroknál a fáklyák nyomai. Azoknak a fáklyáknak a nyomai, melyeket a hívők odaszúrtak le a sírok mellé, mikor a mártírok nyugóhelyei előtt imádkoztak. A mártírok sírlapjai, de csak ezeké, feketék a fáklyák füstjétől, jelölül annak, hogy megnyit imádkoztak előttük.

A szentképek tisztelete? A katakombák tele vannak szent képekkel. A legrégebb

idők katakombái épen úgy, mint a későbbieké; szent Petronilla, Damazus, Kallisztus, Ágnes és Sebestyén katakombái ősi bizonyítékai annak, hogy az apostolok közvetlen utódaitól kezdve mindig és mindenkoron szent képekkel díszítette az Egyház szent helyeit.

Hová törpül tehát mind az a vád, amit a hitújítók az Egyház ellen fölhoztak? Az Egyház hű öre az apostoli hagyománynak és a katakombák megdönthetetlen bizonyítékait szolgáltatnak e mellett.

Nincs már a katakombákban, de abból az időből való a Museo Kirnerianóban őrzött úgynevezett gúnyfeszület. Gyerekes rajzban, amelyeket házfalakra és egyéb alkalmas helyekre rajzolt minden időknél vásott gyermeke, egy feszület látszik. Rajta egy számárfejú alak, előtte egy térdelő gyermek és alatta görög nyelven ez a felírás: *Sándor imádja Istenét!* A Krisztus utáni második századból való e kép és durvaságában nemde ragyogó bizonyítéka annak, hogy az őskeresztények, akik még mondhatni Krisztus tanítványainak közvetlen utódai, úgy értelmezték a keresztény hitet, hogy a keresztre feszített valóban Isten. Ha nem azt vallják már az első keresztények is, hogy Jézus Isten, csúfolná-e a durva pogány gyermek pajtását, a keresztény Sándort azzal, hogy keresztre feszített Isten imád?

Ime a katakombák Egyházának megdönthetetlen bizonyítéka a katolikus dogmák mellett. Föltárultak a föld mélyébe rejtett üregek, hogy akiknek szemük van, lássanak és hogy a lelkekre szállott sötétség elszálljon a föld alól előtörő igazság ragyogó fényében.

VALLÁSOS ÉLET

Ne szaladj a spiritisztákhoz!

Elég sokan a gyengébb hitű keresztényekből, ha fáj a szívök a háború miatt, különösen, ha hozzátartozóik közül valaki elesett, avagy régen nem hozott a posta hírt felőlük, a spiritisztákhoz fordulnak vigasztalásért. Az egyik beszélni szeretne a megboldogulttal; mert a spiritiszták elég balgán büszkélkednek azzal, hogy az elhunytak lelkeit kihallgatásra megidézhetik. A másik az eltűnt rokonról akar valami biztosat megtudni, azért hát a spiritisztákhoz megy, mert ezek hirdetik, hogy a messze távolban történt avagy titkos dolgokról is tudnak beszámolni. A harmadik jövődőllet magának, mert a spiritiszták ezt is tudják. Ne ülj fel nekik!

Hallgass a te Egyházzad tanítására és okos tapasztalt emberek tanácsára. Különbösen nagy bűnt követsz el, elveszítheted hitedet s a végén még nagy betegségbe is eshetel és az örültek vagy kisebb-nagyobb fokú eszelősök számára berendezett kórházban fejezed be életedet, s bűnhődni fogsz ezen s a másvilágon könnyelműségedért. Különösen a nők szoktak kíváncsiskodni. Pedig okulhattak volna eleget őszanyjuk Éva esetéből. Az ő kíváncsisága a kígyóba bujtatott ördöggel szemben zúditotta nyakunkba a sok földi nyomorúságot.

Mit mond az Egyház a spiritizmusról? Az Egyház tekintélyi ítélőszékén a spiritizmusról döntött többszörösen (S. Off. 1841. ápr. 21; 1856. júl. 30; 1898. márc. 30.). Ezen döntvények értelmében:

1. A spiritizma kísérletek, üzemek tilosak, még azon esetekben is, amelyekben kizárják a kísérletezők a rossz szellemmel való érintkezést és csak a jó lelkekkel akarnak közlekedni.

2. Nem szabad magát senkinek odaadni mint eszközt (medium), hogy vele vagy rajta kísérletezzenek. Mert ha úgy is vélekednek a spiritiszták, hogy ők nem a rossz, hanem a jó lelkeket idézik meg, voltaképpen mégis a rosszak jelennek meg — ha egyáltalán megjelenésnek a lelkek — s így a „fekete ezermesterséget” űzik.

3. Nem szabad spiritizma gyűléseken, látványosságokon, kísérletezéseken részt venni, mint nézőnek, még ha előre tiltakozik is valaki lelkében, hogy velök egyetért.

A tulajdonképeni spiritiszták mind egy szálalig eretnek. Most már valóságos vallásrendszerük van. Tanítják a lélekvándorlást (reincarnatiót), szerintük a pokol nem örök, egyszer mindenki a mennyországba jut. Tagadják az akaratszabadságot. Ezen tanítások világos, hogy nyíltan ellenkeznek a kath. Egyház hitcikkelyeivel, ők pedig ezekhez a tévelyekhez csökönyösen ragaszkodnak és hiszik azokat. Vannak olyanok is, akik tagadják a személyes Istent és mindent istennek vallanak (pantheisták). Tehát — képzeld! — a toll is, amellyel írok, isten; s az az ujság, amelyet te olvassz, isten. Tagadják a legtöbben Krisztus, istenségét, az Egyházat, szűz Máriát, többé-kevésbé az egész keresztény vallást.

Okos és tapasztalt emberek mikép vélekednek a spiritizmusról? Tudós férfiakból alakult kommisszió, amely két éven át komoly tanulmány tárgyává tette a spiritizma tüneteiket, ezen végleges ítéletet hozta: 1. Egy vagy több jelenlevő személynek bizonyos testi és lelki állapotaiban jelentkeznek egy még ismeretlen erő, amely nehéz testekben mozgást idéz elő anélkül, hogy izomerőt használnának, avagy érintenék a nehéz testeket, vagy bármi módon összeköttetés létesülne a test és a jelenlevő személyek valamelyikével. 2. Ez az erő képes világosan észrevehető hangokat előidézni, amelyek a rezgő szilárd testből jönnek elő anélkül, hogy azt a testet bárki megérintené vagy az bármilyen testi összeköttetésben volna a jelenlevő személyek bármelyikével. 3. Ezt az erőt gyakran egy intelligencia, azaz eszes lény irányítja, tehát a médium annak befolyása alatt áll.

Ezen tényállásból következik:

a) hogy a spiritizma tünetények legtöbbször természetes módon meg lehet magyarázni. A túlvilághoz nincsen közük. Álmoknak a spiritiszták, amikor a „lelkeket” szerepeltetik;

b) hogy a még ismeretlen, de természetes erővel létrehozott spiritizma tüneteknek semmi közük sincs az igazi csodákhoz, amelyeket Isten maga vagy a szentek által fontos okokból művel. Lehetnek ezek a tünetények most még titokzatosak, csodálatosak, de nem igazi csodák.

c) Minthogy néha a tüneteket egy eszes lény irányítja, az a kérdés, ki lehet ez az eszes lény? Némelyek azt mondják, hogy maguk a jelenlevők összesége, vagy egyikük-másikuk, vagy különösen az ú. n. médium volna az. De arról ők maguk nem tudnak semmit. Becsapják magukat, képzelődnek, amikor azt vélik, hogy valamely túlvilági jó lélek jelent meg közöttük. Ez annál inkább megeshet a szerencsétlen spiritisztákkal, mert egy nagy részük úgy sem egészséges, normális ember; más részük pedig azon a biztos úton halad, amely a legkülönfélébb ideges bajok nyomorúságában vész el. Sokkal beszéltem már, de mintha mindegyiknek egy rugója már leszaladt volna eszébe, lelke óraművében.

Mások hamar kimondják, hogy az ördög; s az elkárhozott lelkek jelennek meg a spiritizma gyűléseken. Ez ellen a spiritiszták közül a jámborabb rész erősen tiltakozik; mert — úgy mondják — ők csak jót hallanak a lelkektől. Buzdítják őket imádságra, még gyónni is küldik őket. Tehát nem lehetnek oly gonoszak az ő lelkeik. Igen ám, csak hogy elfeledik ezek a jámborabb spiritiszták, hogy a gonosz lelkek igen raffinált lelkek. Az Írás mondja róluk, hogy a hazugság mindennapi táplálékuk. Szent Pál apostol pedig kereken tanítja, hogy az ördög sokszor a világosság anyala alakjában jelenik meg, eleintén igen szertűl beszél és viselkedik s a végén romlást hoz. Látjuk is ezt azoknál a jámbor spiritisztáknál, akik végre is annyira beleszeretnek az ő szent lelkükbe, hogy csak neki hisznek és jobban hisznek, mint az Egyháznak, aki mást tanít

és parancsol; jobban hisznek mint az orvosnak, aki előre megmondja nekik, hogy vagy a Lipótmézön vagy a Schwarzerben fogják befejezni életüket. Szent Pál mást mondott: ha egy angyal szállna le az égből és egyebet tanítana, mint ő és Krisztus Egyháza, akkor se higgyenek neki. Nem az égből szállott le a spiritiszták anyala, hanem a pokolból bújt elő.

Mit tartunk tehát mi, mit mond az Egyház arról az eszes lényről, amely a spiritizma gyűlésen és kísérleteknél irányítja, kezeli azokat a titkos, ismeretlen erőket?

Az Egyház még nem döntött. Nem mondotta ki, hogy az az eszes lény az ördög vagy más elkárhozott lélek. Azért bizonyosan mi sem mondjuk.

De joggal következtethetünk így: ha a spiritizma kísérleteknél tényleg közreműködik egy eszes lény és ha az eszes lény ily működését másképpen megmagyarázni nem lehet, mint csakis úgy, hogy az eszes működést (pl. értelmes kopogást, írást, igen távoli események közlését, holmi titkos dolgok kinyilvánítását, jövődőlletét) egy a jelenlevő személyeken kívül álló tényező hozza létre, az biztosan nem lehet sem Isten, sem angyal, sem tisztított szűz, szenvedő vagy az égből már boldog lélek, szellem, hanem csakis az ördög vagy egy elkárhozott lélek.

Miért? Mert a jó lelkek Istennel együtt csak nem csaphatnak fel minket mulattató színészeknek, komédiásoknak; csak nem vehetnek részt hiúságokban, hitetlenségben s bizony sokszor szemérmes sértő jelenetekben is? Isten kinyilatkoztatja mindazon igazságokat a túlvilágról, amelyek szükségesek és elégségesek, hogy mi becületese és megelégedett étellel irányíthassuk útunkat a túlvilági hazafelés oda biztosan el is jussunk. Kíváncsiskodó szembekötődést nem játszhat velünk a felséges Úristen. Mélységes megaláztatása az a művelt huszadik századnak, hogy míg nem akar értelmes és igaz hittel meghajolni Isten előtt, ugyanakkor épen intelligens úri és hölgy képviselőivel a babona és modern boszorkányság sötét butaságában őrfjög, piszkos mosárlázban hisztériáskodik. Nagy büntetése ez Istennek! Nem fogadja el az igaz hitet a modern gögös fő, hát babonában bálványt imád. Leleki kultúrája nem magasabb, mint a Krisztus előtti kuruzslóké, halottidézőké, jövődőlmondóké. Az ókori pythiai jósnő és a modern kártyavető cigányasszony, meg a szalonok, paloták spiritisztái között ugyan mi lényeges különbség van?

Értesítés.

Nagygyűlés a Nemzeti Fogadalmi Templom ügyében.

Jövő vasárnap, azaz november 28-án d. u. 4 órákor a pesti Vigadó nagytermében díszgyűlést tart a Nemzeti Fogadalmi Templom építőbizottsága. A díszgyűlés elnöke Csernoch János bibornok-hercegrímás lesz, az ünnepi szónoklatot pedig gróf Apponyi Albert v. b. t. t. fogja tartani. Utána a kormány részéről báró Gyllányi Imre földművelési miniszter, a főváros részéről pedig Bárczy István polgármester fogja a templom ügyét méltatni. A belépés díjtan; gyűjtés nem lesz.

Katolikus testvérek! Legyünk ott mindnyájan, hozzuk el összes ismerőseinket és agítáljunk az ünnepély impozáns sikere érdekében! Üdv. gróf Károlyi Gyuláné, gróf Batthyány Tivadarné, özv. gróf Serényi Istvánné.

Szerk. üzenet. Helyszüke miatt jövőre felelünk a kérdezősködőknek.

Szerkesztésért felelős:
HEDWIG STEFI.

Felelvás.

Szövetséges-társaimmal tudatom, hogy IV. Korona-u. 3. sz. alatt női kalapüzletet nyitottam. Ugyanitt tanulóleány teljes ellátással felvétetik.

Tisztelettel kérem szíves pártfogásukat,
Schmidt Ferenccné.